

Emajlirane

Glasililo delavskega kolektiva Tovarne emajlirane posode

Izdaja Tovarna emajlirane posode vsako drugo soboto. Urejuje uredniški odbor: dr. Zupančič Franc, Emil Ječič, Metka Rozman, ing. Danilo Fajs in Vlado Smeš. Glavni in odgovorni urednik Vlado Smeš. Uredništvo Celje, telefon 39-21, Interna št. 207. Rokopisov in slik ne vračamo. Časnik izhaja v nakladi 5.000 izvodov in ga dobijo vsi člani kolektiva brezplačno. Tisk in klišaji CP »Celjski tisk« v Celju

LETO VIII. ŠTEV. 13

Celje, 17. oktobra 1964

Obletnica naj bo prelomnica v življenju in delu kolektiva

ZAKljučNEGA DELA JUBILEJNIH SLAVNOSTI SE JE UDELEŽIL NEKDANJI DELAVEC V NAŠEM PODJETJU FRANC LESKOŠEK-LUKA. SLAVNOSTNE SEJE CENTRALNEGA DELAVSKEGA SVETA IN MNOŽIČNEGA ZBOROVANJA SO SE UDELEŽILI FRANC LESKOŠEK-LUKA, ČLAN IK CK ZKJ IN ČASTNI PREDSEDNIK CENTRALNEGA DELAVSKEGA SVETA, RIKO JERMAN, ČLAN IZVRŠNEGA SVETA SRS IN PREDSEDNIK REPUBLIŠKE GOSPODARSKE ZBORNICE, LEOPOLD KRESE, PREDSEDNIK GOSPODARSKEGA ZBORA SKUPŠČINE SRS, FRANC SIMONIČ, PREDSEDNIK KADROVSKE KOMISIJE CK ZKS, DRAGO DOLINŠEK, SEKRETAR ZA INDUSTRIJO, STJEPAN ŠAUBERT, PREDSEDNIK REPUBLIŠKEGA SINDIKALNEGA SVETA, PETER ŠPRAJC, PREDSEDNIK OKRAJNE SKUPŠČINE CELJE, ING. ANDREJ MARINC, SEKRETAR OK ZKS, VLADO ČREŠNIK, PREDSEDNIK OKRAJNEGA SINDIKALNEGA SVETA, MARJAN UČAKAR, PREDSEDNIK OBČINSKE SKUPŠČINE, IVAN COKAN, PREDSEDNIK OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA SVETA, STANE SENIČAR, PREDSEDNIK OK ZMS, FRANČEK RIBIČ, PREDSEDNIK OK ZMS, JAKA ROJŠEK, GENERALMAJOR IN DRUGI PREDSTAVNIKI POLITIČNIH IN OBLASTNIH FORUMOV TER GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ Z VSE SLOVENIJE.

Govor Franca Leskoška-Luke na slavnostnem zasedanju CDS

Tovariši in tovarišice! Dovolite mi, da ob priliki, ko proslavljate 70-letnico obstoja vaše tovarne, iskreno pozdravim vas in ves kolektiv tovarne in da vam pri nadaljnjem delu in gospodarjenju želim mnogo uspehov.

Dve leti pozneje, ko so gradili tovarno emajlirane posode — leta 1896, se je vršil 5. kongres avstrijske socialdemokratske stranke, na katerem je prišlo do razbitja dotedanjega centralizma v tej stranki in so prišli na federalno organizacijski sistem. Na tem kongresu je bila ustanovljena slovenska socialdemokratska stranka z imenom »Jugoslovanska socialdemokratska stranka« v Sloveniji. Že to ime je zelo značilno za težnjo južnih Slovanov po zedinjenju, v čemer so prednjačili delavci.

Industrijski proletariat Trsta,

Gorice, Ljubljane, Celja, Jesenic, Maribora in rudarskih revirjev Trbovelj, Hrastnika in Zagorja so bili glavni borci za razredno sindikalno gibanje, ki je bilo najmočnejše oporišče pakta za to stranko. Delavski razred je tedaj vodil trde boje za izboljšanje svojih delovnih in drugih pogojev, za 8-urni delavnik, za praznovanje 1. maja, za izboljšanje svojih mezd, politične, kulturne in druge pravice. Za te pravice so se delavci težko in dolgoletno borili s štrajki, ki sta jih organizirali socialdemokratska stranka in organizacija razrednega sindikalnega gibanja. Avstro-ogrske oblasti so neoporehoma preganjale socialistično in sindikalno razredno gibanje zaradi tega, ker se je to gibanje živahno udeleževalo boja proti narodnostnemu zatiranju s strani Avstro-Ogrske.

narjev za 10 urno delo. Za ta denar se je lahko kupilo 30 žemelj ali 1 kg sladkorja ali 2,5 kg bele moke. Enosobno stanovanje s kuhinjo je stalo 10 do 22 kron mesečno. Srednja plača je bila 2 kroni 40 vinarjev, ključavničarji in strugarji pa so imeli do 5 kron na dan.

Članov socialdemokratske stranke in kovinarske organizacije ni bilo mnogo. Večje organizirane borbe v tej tovarni do 1. svetovne vojne ni bilo. Za višje plače so delavci morali prositi Westna Adolfa — mi smo mu takrat rekli Jure — ali Avgusta, kadar sta šla skozi tovarno. Adolf je dobro poznal vse delo in ravno tako dobro poznal tudi vse delavce in je vse videl in tako je bil redek slučaj, da je kdo dobil povišano plačo. Po nekaj let je moral delavec delati za krono 20 vinarjev. Če pa je kdaj dobil kakšno povišanje plače, je to bilo le 5 do 10 vinarjev na dan, to je za 1 ali dve žemlji. Režim v tovarni je bil tudi neznosen. Delavce so preganjali na delo in če je kdo malo postal ali v nočni izmeni zaspa, je takoj sledila kazen ali odpust. Pred tovarno je dnevno čakalo po 20 do 50 in še več delavcev in delavk, da bi dobili delo v tovarni. Mojstri so bili sami Nemci ali pa nemčurji, preganjajoči, ki so sovražili Slovence. »Windischer Hund« je bil na dnevnem redu. Pod takimi pogoji strahovlade v tovarni se tudi organizacija ni mogla razviti tako, da bi vodila neke večje razredne borbe za delavske pravice.

Prva svetovna vojna je zapustila v naših deželah globoke sledove v gospodarstvu, ki je pred koncem

svetovne vojne povsem zamrlo, saj je bilo ob razpadu Avstro-Ogrske monarhije po vrnitvi z bojišča skoraj 9/10 delavcev na cesti brez dela in brez zaslužka.

Zaradi političnega kaosa v državi in zaradi drugih faktorjev se je gospodarstvo od leta 1918 zelo počasi obnavljalo, kar je imelo težke posledice za delavce, ki so bili izpostavljeni najbolj surovemu izkoriščanju, kajti delovni pogoji so bili zelo težki, mezde pa strahotno

nizke. Cene živil so bile zelo visoke, zaradi po vojni opustošenega kmetijstva in špekulacije, ki je bila tedaj najbolj v razcvetu.

JEČA NARODOV

Na ustanovnem kongresu KPJ je članstvo partije in sindikata hitro naraščalo. Pod vodstvom partije je 100.000 delavcev in delavk stavalo za ekonomske in politične zahteve. Odločnih delavskih zborov in nezadovoljstva celotnih ljudskih množic se je buržuozija zelo ustrašila. Zato ni mirovala. Vladajoča

srbska buržuazija, ki ji je pomagala hrvaška in slovenska buržuazija, kakor tudi social patriotski reformistični voditelji, je z vso histrojtjo gradila aparat nasilja svoje države ter usposabljala za uspešen odpor proti revolucionarnemu delavskemu gibanju in za njegovo dokončno zadušitev. Proti delav-

skim strankam je buržuazna oblast nastopala z vse večjo brutalnostjo, ukazala je streljati na stavkajoče delavce, ki so se borili za svoje pravice. Po nalogu takratnega prometnega ministra — božjega namestnika dr. Antona Korošca — so orožniki streljali v množice stavkajočih železničarjev na Zaloški cesti v Ljubljani, kjer je bilo ubitih 15 in ranjenih okoli 70 ljudi. Konec leta 1920 je vlada proglasila tako imenovano obznano, s katero je prepovedala delovanje KP in razrednih sindikatov. Leta 1921 pa je zakon o zaščiti države še okrepil teror vladajoče buržuazije. KP je bila pregnana v strogo ilegalo. Delavsko razredno sindikalno gibanje je bilo zaradi prepovedi KP oslabiljeno in razdvojeno, ker so reformistični voditelji tipa Topalovič, Krekič in drugi ne samo ovi-rali borbene akcije proletariata, ampak so direktno izdajali razredne interese. Mnogi med njimi, kakor je bil Vrankar, pa so bili kratkomalo agenti policije in režima. Izdajali so najboljše borbe in z vsemi sredstvi zavirali boj delavskega razreda in pomagali buržuaziji, ki je imela tudi vso podporo mednarodne reakcije. Začelo se je preganjanje vsega, kar je bilo demokracično. Diktatorski režim pa je na najbolj zverinski način poizkušal obračunati s komunisti. Batine na policiji in Glavnjači, dolgoletna robitja v Mitrovici, Mariboru in drugod, umori 100 in 100 komunistov; med njimi sekretarja CK KP Djure Djakoviča, Vujiča, Oreškoviča, Miškoviča in drugih.

Tako je bilo življenje v stari Jugoslaviji, ki je bila tako rekoč ječa narodov, na katero se starejši delavci prav dobro še spominjajo. To so bili simboli stare Jugoslavije. Leta in leta so ti protiljudski režimi izvajali brezobzirna in krvava nasilja nad delovnim ljudstvom, zatirali so narodne manjšine, istočasno pa dopuščali organizacijo nemškega Kulturbunda in odpirali vrata špijonom v armado in državni aparat. Pod takimi pogoji je Komunistična partija preživljala najhujše čase. V globoki ilegali je (Nadaljevanje na 2. strani)

Delali smo za krono 20 vinarjev

Ko sem prišel pred 52. leti v tovarno, je bilo v tovarni zaposlenih že okoli 1000 delavcev in delavk. Delalo se je v dveh izmenah in to: od 7. ure zjutraj do 12. opoldan in

od 1. do 6. zvečer. Druga izmena pa od 7. ure zvečer do polnoči in od 1. ure do 6. ure zjutraj. To se pravi, da je bil 10-urni delavnik. Najnižja plača je bila krono 20 vi-

Člani kolektiva in gostje na proslavi

Foto: Fotoklub LT Emajl

pritegovala v svoje vrste najodločnejše in najpožrtvovalnejše borbe. Pravilna politika partije, herojski odpor in požrtvovalnost komunistov, oboroženih z marksistično znanostjo, in boju z reakcionarno

buržuazijo in diktaturo sta pokazala, da je v tej borbi zrasel nov lik revolucionarnega borca, ki je bil do kraja predan delavskemu razredu in svojemu narodu za zmago pravične stvari.

Ne le besede — tudi dejanja

Tovariši in tovarišice! Ustanovni kongres KP Slovenije 18. 4. 1937 je bil za našo partijo in slovenski narod ogromnega pomena. Kongres je vtilil novo borbenost partijski organizaciji in slovenskim množicam, ki so bile pod vplivom partije. Politično je končno veljavno konsolidiral KP Slovenije in postavil trdne temelje njenim bodočim zmagam. Ustanovni kongres je s svojim manifestom pozval mobilizacijo vse demokratične sile ljudske fronte v obrambo pred notranjo in zunanjo fašistično nevarnostjo. KP je s tem vse svoje najboljše sile — preizkušene in prekaljene kadre in organizacije, napravlila za center antifašističnega demokratičnega socialističnega boja, postala je vodilna sila v pravem pomenu besede. Delovnim množicam je odkrivala pot boja in zmage. Njeni člani pa so bili ne samo v besedah, marveč tudi v dejanjih najhrabrejši in najpogumnejši borci. Proti koncu leta 1940 je KP pod vodstvom tov. Tita v najbolj težavnih pogojih ilegale organizirala v Zagrebu 5. vsedržavno partijsko konferenco, na kateri je bilo 105 delegatov iz vse Jugoslavije. Konferenca je opozarjala na veliko nevarnost, ki je grozila narodom Jugoslavije in pokazala pot, kako bi to nevarnost premagali. Ukazovala je na potrebe enotnosti delavskega razreda in pozivala vse miroljubne sile, da se zberejo v eno samo protifašistično ljudsko fronto.

Ko je vlada Cvetković-Maček skupaj s princem Pavlom 26. marca 1941 izdala naše narode, ter pristopila k trojnemu paktu, je bila partija pripravljena. V velikih demonstracijah, ki so bile ta in naslednji dan v vseh večjih mestih Jugoslavije, je bila partija popoln

gospodar položaja. Pod pritiskom ljudskih množic je vlada Cvetković-Maček padla in prišla je nova Simovičeva vlada.

Ko so 6. aprila 1941 nemške in italijanske fašistične tolpe napadle in okupirale Jugoslavijo, reakcionarna buržuazija in Simovičeva vlada nista bili sposobni braniti Jugoslavijo pred fašističnim napadom in zaslužnjemanjem. Jugoslavijo sta izročili fašističnemu okupatorju, sramotno sta kapitulirali in izdali jugoslovansko državo in jugoslovanske narode. Simovičeva vlada je s kraljem pobegnila z letalom v tujino. V deželi je ostalo samo neoboroženo ljudstvo in komunistična partija, ki je svojemu ljudstvu ostala zvesta, sposobna in pripravljena za boj proti okupatorju. Skladno z občo linijo in direktivami CK KPJ je CK KPS takoj pozval in dal pobudo za ustanovitev OF slovenskega naroda 27. 4. 1941. leta, ki se je že ob svojem nastanku odlikovala kot izraz ljudske vstaje. Kot enotno vseljudsko gibanje za osvoboditev in združitve slovenskega naroda za izgon in uničenje okupatorja ter ustanovitev nove Jugoslavije na temelju nacionalne enakopravnosti in ljudske demokracije. Isti dan, 22. 6. 1941, ko so Hitlerjeve fašistične tolpe napadle Sovjetsko zvezo, je zasedal CK KPS, ki je obravnaval nastali položaj in v duhu naprej določene linije CK KPJ ustanovil glavno poveljstvo narodno-osvobodilnih partizanskih odredov in pozval narod na oborožen odpor.

V nadaljevanju svojega govora je tovariš Leskošek govoril o načrtih Hitlerja storiti štajersko in Gorenjsko nemško. To mu je preprečil oborožen odpor vseh jugoslovanskih narodov.

Rezultate je videti na vsakem koraku

Tovariši in tovarišice! Če danes človek potuje po naši domovini vidi, da so naši narodi vložili ogromno napora za razvoj in dosegli velike uspehe v našem gospodarskem, političnem in kulturnem življenju. V teh 19. letih po osvoboditvi v skupnem naporu vseh bratskih narodov Jugoslavije so se ustvarjala ogromna sredstva za izgradnjo industrije in drugega našega gospodarstva. Ogromni napori, samoodrekanje in žrtve so bile potrebne, da se je ustvarilo boljše življenje delovnim ljudem. Rezultati našega razvoja se vidijo na vsakem koraku. Mi smo lahko ponosni na te velike rezultate svoje borbe in dela.

Tovariši in tovarišice! Če ne bi bilo KP in njene dosledne borbe za delavske pravice pred vojno in dosledne borbe za osvoboditev in socialistično revolucijo, bi naši narodi danes drugače izgledali. Danes bi tukaj vladal grozoten Hitlerjev fašizem in njegov gestapo. Slovenci pa bi, kolikor ne bi bili po-

biti ali izseljeni, morali garati kot črna živina za nemški »Herenvolk«, ali pa bi se zopet polastila oblasti starojugoslovanska buržuazija pod staro kraljevino, katere vladanje se starejši delavci gotovo spomnijo.

Danes ni treba delavcem po svetu s trebuhom za kruhom in se potem na stara leta zgaran in izmozgan vračati nazaj v negotovost in siromaštvo, kakor nekdanj, ker jim stara Jugoslavija ni mogla dati dovolj kruha. Danes je v Jugoslaviji dovolj kruha in za vsakogar, kdor hoče delati. Ne smemo pa nikdar pozabiti na to in vedno moramo poudarjati, da ne bi bilo tega, kar imamo, če ne bi bilo skoraj polstoletnega revolucionarnega boja KP.

Ogromne žrtve pred vojno in po vojni, so padle za to, da mi svobodno živimo, da lahko mirno delamo in ustvarjamo nam in naši mladi generaciji boljše življenje.

še vedno revolucionarne organizacije. Mi se bomo morali še dalje bolj boriti do popolne zmage socializma in komunizma in za to borbo moramo mobilizirati in usposobiti široke ljudske množice.

Med vsemi sovražniki, ki jih danes še imamo, je danes naš največji sovražnik neznanje — ljudska neumnost. Za to borbo imamo pa mi dobro orožje in to je znanost ter naše uspehe v zunanji in notranji politiki in v našem gospodarstvu. Zato pa se moramo vztraj-

no izobraževati, da se bomo naučili to orožje aktivno in pravilno uporabljati. Danes se ni težko izobraževati. Vse imamo na razpolago. Oblast je v rokah delovnega ljudstva. Nihče nas ne ovira na sejah, na sestankih in zborovanjih, kakor nekdanj, ko je bil vedno navzoč kak policaj, ki je razpustil sejo in zborovanje, če je kdo kritiziral režim. Danes ni žandarjev, ki so nas mlátili in preganjali. Ni se nam treba skrivati kakor v stari Jugoslaviji. Stari predvojni komunisti dobro vedo, kako je bilo. Nismo imeli svoje literature, delavski časopisi — legalni in ilegalni — pa so bili vedno cenzurirani, članki črtani in zaplenjeni. Danes imamo časopise, literaturo, knjige, učbenike in vsak čas lahko skličemo sejo, konferenco in zborovanje, toda kljub temu se delavci še premalo izobražujejo. To je zelo zaskrbljujoče in bo treba popraviti.

Kako se naj človek bori, če ni ideološko in politično podkovan? Ni dovolj, da se samo komunisti izobražujejo, temveč moramo skrbeti, da se vsi delovni ljudje izobražujejo, takorekoč ves narod. Zato boste morali, če boste hoteli biti konkurenčni v vaši proizvodnji, koristiti vse dosedanje znanstvene in tehnične pridobitve, sistematično proučevati in izboljševati organizacijo dela in tehnolo-

ške procese. Brez tega ne boste imeli ekonomične, kvalitetne in visoke produktivne proizvodnje. Ne boste mogli delavcu povišati njegovega življenjskega standarda, ne boste mogli zdržati svetovne konkurence. V nadaljnji stopnji našega gospodarstva in s tehničnimi sredstvi, ki jih imate v vašem podjetju, so posebno važna naslednja vprašanja:

— kako organizirati masovno proizvodnjo, to se pravi večje serije;

— kako doseči najboljšo kvaliteto;

— kako doseči najbolj ekonomično proizvodnjo;

— kako končati rekonstrukcijo;

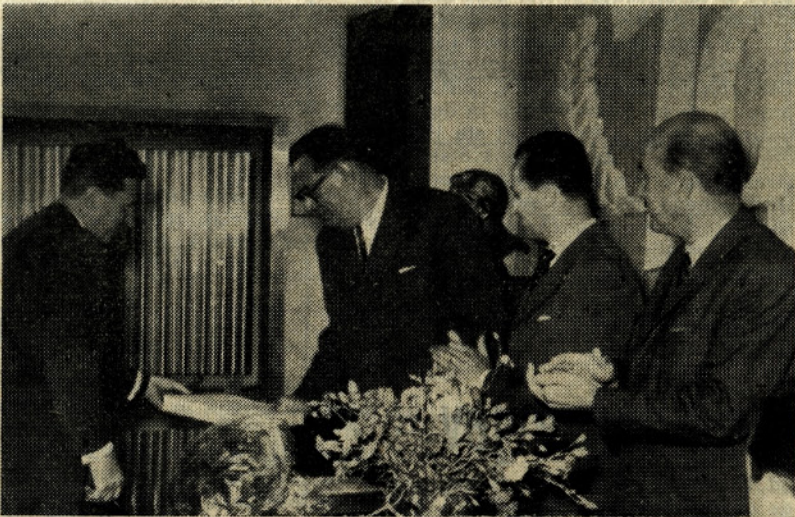
— kako in kateri nov artikel uvesti v proizvodnjo.

Vsekakor so to važna vprašanja, na katera boste morali vedno misliti in jih reševati. Za to delo boste morali imeti ljudi z večjim tehničnim znanjem, z večjo tehnično kulturo proizvajalca, ker samo strokovno sposobni proizvajalci lahko več in boljše proizvajajo in bolje čuvajo stroje, orodja in druge naprave. Proizvajalec s širšim obzorjem, političnim in tehničnim znanjem, bo tudi boljše in bolj aktivno sodeloval v upravljanju podjetja in v komuni, kar danes že postaja precej kompliciran in zelo odgovoren posel.

Več politične, tehnične in splošne izobrazbe

Mislím, da se strinjate z menoj, če vam povem, da boste morali nekoliko več narediti na politični, tehnični in splošni izobrazbi proizvajalcev. Naša bodočnost stoji na moderni tehniki. Za izkoriščanje moderne tehnike in tehnoloških procesov in za doseganje večje produktivnosti moramo ljudi naučiti, da imajo tehniko radi in tudi malo tehnično mislijo. Za večjo

ramo tega našega novega proizvajalca in upravljalca tako sprejeti, da bo za njega sprejem v kolektivu resnično svečan trenutek. Mi pa — ko sprejmemo mladinko in mladince v proizvodnjo s to osnovno izobrazbo, mu po navadi damo v podjetju njegovo delovno mesto in se ponavadi ne brigamo za njega. Prepustimo njegovo usodo predelavcu ali mojstru. Kakor

Častni predsednik našega CDS Franc Leskošek-Luka sprejema spominsko darilo na svečani seji CDS

Foto: Fotoklub LT Email

produktivnost, kvalitetno delo in ekonomično proizvodnjo ni dovolj moderen stroj ali naprava, temveč je v prvi vrsti potrebna dobra organizacija in strokovno usposobljen človek, ki na tem stroju ali napravi dela. Zato je danes in v bodoče vaša prva naloga, da oskrbite sami za večjo politično, strokovno in kulturno izobrazbo. To vprašanje pa ni tako težko, kakor je videti. Toda mi večkrat ta problem ne postavljamo pravilno in sami premalo storimo za izobrazbo naših ljudi in poleg tega še vodimo slabo kadrovsko politiko in premalo študiramo ljudi, s katerimi imamo posla.

Naše nižje šolstvo je danes že na taki višini, da dobimo po končani 8-letki mladino, ki zna brati, pisati, računati in še druge stvari ter hoče delati in živeti. Kot takšen se pojavi v tovarni nov član kolektiva v zavesti, da bo postal proizvajalec in upravljalet. To je za takega mladince in mladinko svečan trenutek, kakor za rekruta, ki stopi v kasarno v zavesti, da bo moral braniti domovino. Zato mo-

mora vsak rekrut v kasarni napraviti tako imenovano »rutenšolo«, da bo znal uporabljati orožje in braniti domovino, tako bi moral napraviti tudi sleherni nov sprejeti proizvajalec v podjetju šolo, da bi znal dobro proizvajati in upravljati in kot novinec dobiti osnovne pojme in spoznati podjetje. Tu ne bi smelo biti nobene izjeme od preprostega delavca do inženirja, ker kdor tega ne zna in ne pozna, ne more biti v podjetju. Tu postaja pa v izobrazbi vakuum. Kdo bo dal temu človeku potrebno izobrazbo, ki je sedaj v podjetju, ki proizvaja in upravlja? Kdo je na njegovi izobrazbi zainteresiran? Podjetje smo in vsi člani kolektiva so zainteresirani, da novi človek, ki je prišel v njihov kolektiv, proizvaja in upravlja skupaj z njimi — da to tudi zna. Torej podjetje in kolektiv so zato zainteresirani, zato mu morajo potrebno in prvo izobrazbo tudi nuditi. Iz tega izhaja, da bi morali v podjetju vršiti tečaje, na katerih bi delavci spoznali podjetje, njegovo proizvodnjo, tehnološki proces, vse oddel-

ke, funkcionarje podjetja, upravljanje, kam se za kakšno vprašanje lahko obrne, da izve za svoje pravice in dolžnosti, da zna uporabljati stroje in naprave in delovanje komune, državnoznanstvo in vse ostale stvari, ki jih mora človek znati in poznati, ko stopi v novo življenje. Vse to so šele osnovna znanja, ki jih mora vsak državljan poznati, kakor vsak sofer prometne predpise.

Sedaj pride pa strokovna izobrazba, ki se mora nadaljevati takoj po osnovni izobrazbi. Kdo naj to dela? Kdo je za to zainteresiran. To je spet gotovo samo podjetje in kolektiv. Zato mora delavcu potrebno izobrazbo dati podjetje, ki ima tudi vsa sredstva za to na razpolago. V tovarnah so razna dela, ki jih proizvajalec opravlja. To so dela, katerih se proizvajalec priučiti, druga so dela, ki se jih proizvajalec uči in izučiti v šolah, kot so tako imenovani izučeni strokovni delavci, tretja dela so pa, ki se jih nauči tehnik ali pa inženir na univerzi. Mi imamo v podjetjih priučene delavce, imamo delavce, ki so v neki stroki izučeni v industrijskih šolah, imamo ljudi, ki so v šolah študirali. Iz tega izhaja, da morajo vsi priučeni delavci dobiti potrebno izobrazbo v podjetju samem, strokovni delavci v industrijskih šolah in na univerzi in na raznih tečajih polagati tozadevne izpite. Te ljudi pa mora podjetje štipendirati.

Treba je pravilno študirati in ocenjevati ljudi

Kako se pa danes vrši kadrovska politika? Ena gospodarska organizacija kupuje od druge gospodarske organizacije kadre! Tudi razpiše konkurze in štipendije za srednje in višje šole. Na te konkurse se pa javljajo razni podjetji nepoznani in poznani ljudje, sposobni in nesposobni, za katere podjetje nikoli ne ve, kaj so in ali bodo prišli po končani šoli v podjetje ali ne. Nobene garancije ni tukaj. Zato je treba voditi pravilno kadrovsko politiko, pravilno študirati in ocenjevati ljudi, ki so v podjetju zaposleni. Nuditi jim večjo pomoč pri izobrazbi. Potem se bo v vsakem podjetju našlo dovolj ljudi, ki so sposobni za strokovno izobrazbo. Za višje šole in za višje strokovne funkcije. Pri tako vzgojenih kadrih bi imela gospodarska organizacija garancijo, da bodo dobri kadri, dobri strokovnjaki in dobri gospodarji, ki bodo v tej gospodarski organizaciji tudi ostali.

Vedno novi problemi, novi uspehi tehnike, uspešen družbeni razvoj, vedno bolj vplivajo na človeško delo od vajencev do direktorjev, zato mora biti izobraževanje planirano, sistematizirano in kontinuirano no ter vsklajeno s potrebami posameznika in potrebami podjetja. Izobraževanje se pa bo dobro odvijalo v podjetju, če bo v podjetju vladala dobra atmosfera, tovarništvo, medsebojna pomoč in dobrovoljna disciplina. To se pravi, da se izobrazba dobro razvija in napreduje, kadar se vodi briga o človeku, kadar je sistem nagrajevanja po delu pravilno urejen, da se ocenjuje delo in napredovanje pri delu pravilno, da so odnosi tistih, ki vodijo delo v podjetju, taki, da imajo delavci možnost svoje znanje koristiti in da v podjetju ustvarijo tako atmosfero, ki vzpodbuja voljo do učenja in razvijanje svoje sposobnosti. Izobraževanje ne sme postati neka dobrodelnost, temveč vsakodnevna potreba proizvodnje in našega političnega, kulturnega in družbenega življenja. Iz dneva v dan postaja bolj komplicirano. V teh naporih boste morali, tovariši in tovarišice, dajati svoje predloge vsi, delavci, tehniki, inženirji.

Dovolite mi, da vam še enkrat čestitam k prazniku in vam želim še mnogo uspeha pri vašem nadaljnjem delu.

Čakajo še ogromne naloge

Tovariši in tovarišice! Danes imajo proizvajalci vse demokratične pravice in sami upravljajo svoje politične in gospodarske ter komunalne zadeve, nova ustava pa je dala še nove pravice delovnemu človeku. Teh pravic se bodo morali delovni ljudje bolj posluževati. Zato je treba politično delo bolj razvijati med delavci. Ker ste tudi vi člani socialistične zveze, sindikata, mnogi pa tudi člani ZK, vas čakajo v tej smeri še ogromne naloge. Danes so naše organizacije

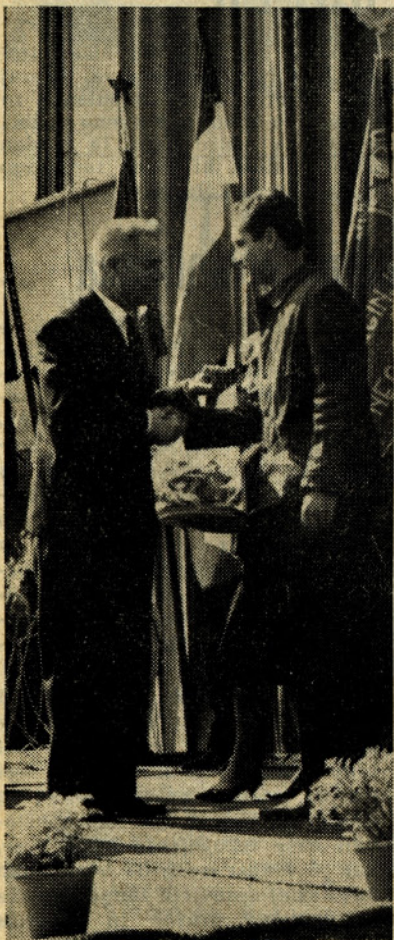
Riko Jerman:

Ste oživotvorjena zgodovina marksizma

Tovariši in tovarišice!

Dovolite, da vam v imenu IS ob vašem pomembnem prazniku kar najiskrenejše čestitam ter da se vam hkrati zahvalim za številne proizvodne uspehe, ki ste jih dosegli v povojnem obdobju. 70 let predstavlja v življenju in razvoju katere koli tovarne sorazmerno zelo dolgo dobo ne samo zaradi razvoja, ki ga je v tem času doživela proizvodna tehnika in z njo delovne metode, še mnogo bolj zato, ker pomeni 70 let v življenju neke tovarne tudi izmenjavo treh, morda celo štirih generacij delovnih ljudi, ki so ob spremenjenih pogojih proizvodnje in skladno z družbenim razvojem spreminjali tudi svoj odnos do dela in do proizvodnih naprav.

Se posebno velja to za tovarno, ki je tako kot vaša nastajala in se razvijala v dobi tako obsežnih in korenitih družbenih sprememb, kot jih je doživela v 70. letih naša domovina. Še več. Vaša tovarna je tako rekoč oživotvorjena zgodovina razvoja napredne marksistične družbene zavesti v našem delovnem človeku. Saj je bila Emajlirka ena prvih tovarn na slovenskem sploh, ki njen nastanek pada v čas, ko se je pod vplivom prihajajoče industrializacije tudi pri nas začel formirati pravi delavski razred in začel svojo borbo za uresničenje načela »delu oblast«. V tej borbi je stal že nekdanji kolektiv vaše tovarne vselej v prvi bojni vrsti. Emajlirka je bila ena najbolj živih žarišč stavkovnega gibanja proti kapitalističnemu izkoriščanju. Kasneje, ko so v NOB dozoreli pogoji za revolucionarno preobrazbo naše dežele, je doprinesel vaš kolektiv k temu častni delež. Tudi v povojnem obdobju, ko ste v revolucionarnem zanosu med prvimi obnovili proizvodnjo, jo nenehno večali in izboljševali in ko ste z vztrajnim in obsežnim prostovoljnim delom pomembno prispevali k učinkoviti obnovi mesta, je bil vaš kolektiv vedno vzgled zavednega graditelja novih družbenih odnosov. Kljub neštetim težavam v povojnem obdobju, ki ste jih morali premagovati sami, pogosto brez pričakovane pomoči naše družbene skupnosti, so iz leta v leto rasli uspehi vašega dela.

Najboljši vajenec je prejel na proslavi darilo — zlato uro

Vaša pomembna obletnica v razvoju podjetja pada v čas zelo intenzivnega nadaljnjega oblikovanja našega družbeno ekonomskega sistema, ki mora delovnim kolektivom zagotoviti poleg večje odgovornosti tudi ustrezne materialne pogoje. Poznano je, kako zelo naporna je pot za uresničenje decentralizacije in demokratizacije javnega življenja, prav zato, ker

se v dinamičnem družbenem razvoju, zlasti v gospodarstvu, nenehno srečujemo z mnogimi težavami, ki tak napredek zavirajo, ali mu celo nasprotujejo. Obstaja pa tudi še mnogo nejasnosti glede potrebnih ukrepov in metod, ki naj bi zagotovili še hitrejši ekonomski napredek, bistveno izboljšali življenjske pogoje delovnim ljudem ter še uspešneje razvijali socia-

Člani kolektiva so z zanimanjem poslušali govor tov. Rika Jermana

Foto: Fotoklub LT Emajl

Le z boljšimi in kvalitetnejšimi izdelki na tuja tržišča

Po relativnem zastoju v letih 1961 in 1962 so se v jugoslovanskem gospodarstvu zopet močno okrepila za naš družbeni razvoj zelo značilna gibanja velike konjunkturalne domačega tržišča. To se izraža predvsem v zelo povečanem povpraševanju in potrošnji investicijskih sredstev in reprodukcijskih materialov. Posledice takšnih razmer na domačem tržišču se odražajo predvsem na številnih in skokovitih premikih v cenah. Taka močna konjunktura bi sicer lahko bila vzpodbudila vzdušje za nadaljnji še hitrejši razvoj gospodarstva, če ne bi prav sama hkrati povzročala tudi mnogih neskladnosti v našem gospodarskem življenju. Nerazvita bazična industrija in izvori energije so postali za nadaljnji tako hiter gospodarski razvoj glavni zaviralni razlog, ki nam onemogoča še uspešnejši napredek. Poznano vam je, da se je proizvodnja v mnogih podjetjih zmanjšala prav zaradi pomanjkanja električne energije, premoga in nekaterih pomembnejših surovin za končno proizvodnjo. Da pa bi vendarle omogočili čim boljše izkoriščanje obstoječih kapacitet, bi morali manjkajočo energijo in surovine uvažati. Uvozne zmogljivosti pa so zopet posledica naših izvoznih sposobnosti. Toda velika konjunktura domačega tržišča, ki je glede kvalitete manj zahtevna in ki nudi zaradi dviganja cen tudi boljšo dinarsko realizacijo, zadržuje blago na domačem trgu, namesto da bi v sorazmerni meri šlo tudi v izvoz. To nas seveda onemogoča, da bi lahko preko uvoza zagotavljali predelovalni industriji potrebne surovine, ki jih ob takem sunkovitem naraščanju dosega proizvodnje potrebuje. Zato se srečujemo z mnogimi težavami okoli uravnovešenja naše zunanjetrgovinske bilance. Za rešitev teh vprašanj pa vodi pot le preko znatnega povečanja fizičnega obsega izvoza ter ekonomsko boljšega plasmata izdelkov na zunanjih tržiščih. To je možno le z boljšimi in kvalitetnejšimi izdelki, z upoštevanjem vseh na svetovnih tržiščih uveljavljenih običajev glede količin, kakovosti, rokov in drugih komercialnih pogojev. Za večino naših podjetij so še vedno značilne majhne proizvodne serije s šibkim poudarkom na sodobnem industrijskem oblikovanju in kvaliteti, kar vse otežuje resnejše in trajnejše nastopanje na tujih tržiščih. Tudi neizoblikovano proizvodno-tehnično sodelovanje podjetij zelo tesno ovira naše uspeš-

nejše uveljavljanje v izvozu. Svetovna tržišča pa kot veste, so velika tržišča, ki zahtevajo tudi velike količine in poleg drugih oblik še trajnost dobav. S tem je razumljivo, da se v konkurenci med močnimi inozemskimi proizvajalci oblikujejo takšne zakonitosti, kot so pač seveda sorazmerno visoke proizvodne in konkurenčne zmogljivosti drugih proizvajalcev. Tako se srečujemo z novo težavo, da naša podjetja niso med seboj do-

listične odnose med delovnimi ljudmi. Vaš delovni kolektiv slovi po svojem vsebinsko zelo izpopolnjenem samoupravljanju in tudi po tem, da obravnava svoj perspektivni razvoj ne le iz vidika lastnih želja in ambicij, ampak predvsem iz vidika koristi vsega jugoslovanskega gospodarstva. Gotovo so vam zato dobro poznane in razumljive številne težave, v katerih se prav v tem obdobju nahaja jugoslovansko gospodarstvo. Zato dovolite, da tudi ob tej svečani priložnosti posvetim ob razložitvi teh problemov nekaj besed.

smislu načela nagrajevanja po uspehu vloženega dela. Družbene obveznosti bodo v bodoče namreč v glavnem izhajale iz obdavčitve podjetij glede na vrednost njihovih osnovnih sredstev. Zatorej bo vsak prigrisnjen dinar v materialnih izdatkih proizvodnje ostal v celoti delovnemu kolektivu. Ustvarjeni bodo s tem mnogo bolj ugodni pogoji za uspešno oblikovanje sistema nagrajevanja, saj bodo učinki bolje organiziranega in bolj racionalnega dela v vsem obsegu vplivali na dohodek podjetja.

Banka enakopravni partner

Znatno večja sredstva pri gospodarskih organizacijah bodo seveda v bodočem sistemu igrala nadvse pomembno vlogo tudi na področju razširjene reprodukcije in investicij. Ker pa bo modernizacija obstoječih in ustvarjanje novih potrebnih proizvodnih zmogljivosti predstavljala za večino podjetij mnogo večja finančna bremena, kot pa bodo znašala tako decentralizirana sredstva, bo zato nujno, da bodo gospodarske organizacije varčevale z investicijskimi sredstvi. V glavnem bo mogoče samo z večjimi sredstvi in investicijskimi posugi uspešno odpravljati tehnološko zaostalost, ki marsikdaj onemogoča naše uspešnejše proizvodne uspehe. Varčevanje z investicijskimi sredstvi je v pogojih njihove decentralizacije torej nujnost, ki pa obenem ustvarja možnosti za uspešno integracijo finančnih sredstev preko res poslovnih odnosov z banko. Prav zato moramo v našem gospodarskem sistemu izoblikovati takšen bančni in kreditni sistem, ki bo v glavnem postavljaj poslovne banke kot enakopravne partnerje, ne pa kot superiorne zavode nad gospodarstvom. Dosedanja ureditev deviznega režima izhaja več ali manj iz administrativne distribucije deviznih sredstev za uvoz. Že omenjeni konjunkturalni vplivi na domačem trgu, ki pomembno zmanjšujejo naš izvoz, so povzročeni predvsem zato, ker gospodarske organizacije ne gospodarijo samo z ustvarjenimi deviznimi sredstvi. Zato se bo moral v bližnji bodočnosti ta režim kvalitetno spremeniti tako, da bodo podjetja gospodarila z deviznimi sredstvi sama, enako, kakor gospodarijo z drugimi proizvodnimi sredstvi, vendar sorazmerno v takem obsegu in kvaliteti, kot jih bodo sama ustvarila. Ob taki perspektivni ureditvi deviznega režima pa postaja izvoz ne le samo neka ekonomska obveznost, ampak gospodarska nujnost vseh tistih podjetij, ki so odvisna od uvoza. Zato morajo gospodarske organizacije že v sedanjem obdobju gledati na izvoz in perspektive bližnje — nove ureditve. Poznano je, da je uveljavitev na zunanjih trgih dolgotrajen ter ekonomsko in komercialno zelo težaven proces. Na neugodna gospodarska gibanja v letošnjem letu je bistveno vplivala tudi obsežna investicijska aktivnost v našem gospodarstvu. Povsem jasno je, da je do takšnih, na široki fronti zasnovanih pobud prišlo med drugim pod vtisom naglega dviganja cen, posebej še gradbenih storitev. Vzroki za hitro naraščanje cen v gradbeništvu pa so zopet v velikem povpraševanju na tem področju. Da bi vskladili in odpravili takšna nesorazmerja v investicijski potrošnji, so že in še bodo podzvzeti nekateri ukrepi, ki naj bi zagotovili le tolikšen obseg investicij, ki odgovarja našim dejanskim in realnim možnostim. Pri tem gre predvsem za to, da se temeljito proučijo vse nameravane investicije. Znatno del pripravljanih investicijskih elaboratov namreč po vsebini in orientaciji teži k intenzivnemu širjenju proizvodnje, kar pomeni, da bi jo širili na že doseženem tehnološkem nivoju. Hitri ekonomski napredek, zlasti pa možnosti za uspešnejši nastop

(Nadaljevanje na 5. strani)

Preoblikovanje politike cen

V sedanjem ugodnem času se mnoga podjetja ne zavedajo dejstva, da bo ta konjunkturalni ciklus tudi pojenjal, da bodo takrat lahko uspešno gospodarili in razvijali proizvodnjo le take gospodarske organizacije, ki bodo poleg urejene notranje organizacije dela vzdrževale solidne in trajne vezi z drugimi proizvajalnimi organizacijami in ki bodo imele solidne poslovne stike z zunanjimi tržišči. Nižji dohodek, ki ga danes na splošno dosegamo pri naših izvoznih prizadevanjih, je odraz naše majhne produktivnosti in nizke racionalnosti poslovanja. Naši smotri morajo torej težiti k stalnemu tehničnemu napredovanju proizvodnje in k njeni kar najbolj smotni organizaciji in tako, da bi se mogli uspešneje uveljaviti v mednarodni blagovni menjavi. Takšna — na splošno razumljiva perspektiva — pa postaja ob sedanjih ureditvah našega gospodarskega, zlasti pa deviznega sistema le težko mogoča. Zato zelo pospešeno delujejo naši zakonodajni skupščinski organi in si prizadevajo vskladiti gospodarski sistem, da bi lahko kar najbolje deloval v nakazani smeri. Na področju delitve dohodka med družbo in gospodarskimi organizacijami so vsekakor najpomembnejša tista družbena določila, ki uravnavajo režim cen. V sedanjem obdobju splošnega pomanjkanja večine potrebnih surovin in reprodukcijskega materiala in ob dejstvu, da smo spričo neugodne plačilne bilance precej omejeni v uvozu, bi popolna liberalizacija cen ne bila umestna niti mogoča. Prav tako ni mogoča taka politika cen, po kateri se ne glede na pogoje proizvodnje od strani upravnih organov enostavno določajo cene. Prizadevanja na tem področju gredo v to smer, da bi se izoblikoval uspešen sistem kontrole in nedoločanja cen, ki bi v največji

volj trdno povezana; da delitev dela med njimi ni učinkovita in trajneje organizirana. Nasprotno. V času velike konjunkturalne spreminjanja cen navzgor se ne brigajo dosti, da bi racionalizirala proizvodnjo ter se glede stroškov bolj približala svetovnim cenam. Poslovno-tehnično sodelovanje pa ob takih pogojih dobiva deklarativen značaj, namesto da bi jim pomenilo nujnost, ki prinaša vsem partnerjem boljši poslovni uspeh.

možni meri onemogočal sicer kopičenje dohodka v tistih gospodarskih organizacijah, katere bi hotele izkoriščati svoj monopolni položaj ali izredne konjunkturalne prilike za neupravičeno visoko realizacijo svojega dohodka. Tak sistem kontrole cen pa mora po drugi strani omogočati tista normalna tržna gibanja cen, ki jih povzročajo spremenjeni pogoji proizvodnje posameznih izdelkov. V tem smislu kvalitetno preoblikovana politika cen bi stimulirala podjetja, da bi svoje bodoče investicije usmerjale k čimbolj intenzivni proizvodnji ter bi ob boljši in ekonomičnejši proizvodnji imeli korist predvsem delovni kolektivi sami. Na področju delitve med družbo in gospodarskimi organizacijami je bil letos že odpravljen izredni proračunski prispevek, za nekatere panoge pa tudi redni prispevek iz dohodka, ki naj bi v prihodnjem letu v celoti odpadel. Tudi v sistemu prometnega davka so izvršene delne spremembe v korist dohodka podjetij. Ravno to področje pa je še posebej zaostalo tako, da se tudi tu proučujejo možnosti za formiranje takega sistema prometnega davka, ki bi bil predvsem regulator cen na tržišču, ne pa instrument za zajemanje dohodka skupnim potrebam. Prav tako bodo v naslednjem letu ukiniti prispevki iz čistega dohodka za družbene investicijske sklade. S tem bodo znatno porasla sredstva, s katerimi bodo gospodarske organizacije neposredno upravljale in gospodarile. Ob vsem tem pa se seveda na podjetja prenaša tudi vsa odgovornost za njihov nadaljnji razvoj, zlasti v tej smeri, da bi dosegla čimbolj intenzivno in racionalno proizvodnjo. Tako razširjena materialna baza podjetij pa hkrati ustvarja možnosti, da se bo lahko uspešneje kot doslej uveljavila politika osebnih dohodkov v

Govor predsednika CDS Vilija Končana

Tovariši in tovarišice!

Današnje slavnostno zasedanje centralnega delavskega sveta je v počastitev velikega revolucionarnega boja naših delavcev v sklopu boja delavskega razreda Jugoslavije za pravice delovnega človeka in za odpravo izkoriščanja človeka po človeku.

Proslava 70-letnice obstoja tovarne ima svoje izrazito revolucionarno obeležje posebno v tem, da so se v začetku obratovanja tovarne pred 70. leti pojavila najhujša nasprotja med našimi delavci in tedanjim kapitalistom. Že takrat so se naši delavci poslužili edinega možnega sredstva za izboljšanje svojega gmojnega položaja — stavke.

Ta nasprotja so se v poznejši dobi vedno bolj stopnjevala in dosegla svoj vrhunec v organiziranih stavkah, ki jih je kapitalistični lastnik tovarne z vsestransko pomočjo policije in žandarmerije kruto in brezobzirno zatrl.

Primer brezobzirnosti in nehumanega izkoriščanja naših delavcev po bivšem nemškem kapitalističnem lastniku tovarne se lahko prišteva med edinstvene take primere v zgodovini delavskega gibanja v Jugoslaviji in tudi v Evropi.

V takih težkih življenjskih okoliščinah so si naši delavci pridobili velike izkušnje v boju za svoje pravice. V teh okoliščinah se je med delavstvom vedno bolj utrjevala in krepila proletarska zavest in občutek pripadnosti delavskemu razredu Jugoslavije, ki se je pod vodstvom Partije organiziral v enotne delavske organizacije in se pripravljaj na odločilen spopad z buržoazno kapitalistično vladovino v stari Jugoslaviji.

Zgodovinski razvoj delavskega gibanja v tovarni je tesno povezan z vsemi važnimi političnimi dogodki v Celju in Sloveniji, zlasti pa je delavsko gibanje v tovarni bilo še posebno odvisno od dejavnosti Partije, ki je v ilegali usmerjala in

vodila delavski razred v vedno enotnejšo in revolucionarnejšo borbo proti kapitalizmu in njegovim protagonistom.

V to borbo spada tudi brezkompromisen nastop tedanjega tajnika Saveza metalnih radnika Jugoslavije v Ljubljani tovariša Franca Leskoška-Luke, ki je imel kot bivši delavec naše tovarne in revolucionar vodilno vlogo pri vseh strokovnih gibanjih in kolektivnih pogodbah. Povsod je z izredno odločnostjo zastopal delavske interese in s tem linijo Partije. To je bila ena najdelikatnejših nalog sploh z

ozirom na takratno težko politično stanje, ko je po zakonu o zaščiti države nastal pravi pregon proti vsem, ki so mislili s svojo glavo, še posebej pa proti komunistom.

Med številnimi tovariši, ki so se morali zagovarjati pred celjskim sodiščem so bili tudi delavci naše tovarne.

Po kapitulaciji stare Jugoslavije leta 1941 so naši delavci neomejeno verovali v zmago delavskega razreda, ki se je pod vodstvom Partije, s tovarišem Titom na čelu, spoprijel s fašističnimi okupatorji in domačimi izdajalci.

Živeli in delali so z ljudstvom

Kljub okupatorjevemu terorju in policijskemu nadzorstvu so naši napredni delavci takoj v letu 1941 aktivno delovali v Osvobodilni fronti. Mnoge od njih je okupator interniral ali izselil. V prvem letu Narodnoosvobodilnega boja pa je padlo v boju z okupatorjem ali bilo ustreljenih 13 članov našega kolektiva. Narodnoosvobodilnega boja se je udeležilo nad 100 delavcev in delavk, padlih v boju, ustreljenih ali likvidiranih pa je bilo 46 delavcev in delavk. V internacijo je bilo odpeljanih 17 družin. Kolektiv je padle tovariše obdržal v trajnem spominu in jim postavil spominsko ploščo pri vhodu v upravno poslopje.

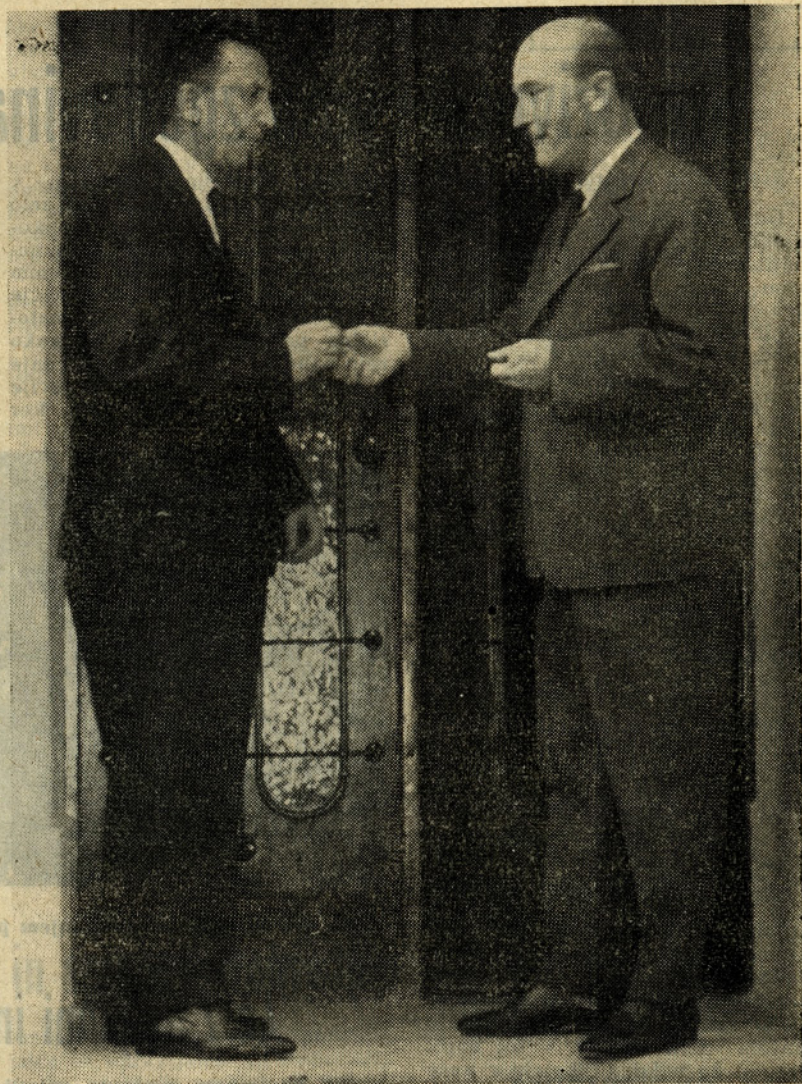
Dvema nekdanjima revolucionarnima delavcema naše tovarne pa je nova Jugoslavija podelila naslov narodnih herojev. Dejanja tovarišev Franca Leskoška-Luke in Petra Stanteta-Skale bodo vselej v čast vsakemu delavcu našega podjetja.

Tovariša Franca Leskoška-Luko je naš centralni delavski svet na zasedanju dne 20. novembra 1957 z velikim navdušenjem izvolil za častnega predsednika centralnega delavskega sveta. Ta dogodek je za nas pomemben zlasti zato, ker je življenjska pot tov. Leskoška

tesno povezana z življenjem delovnih ljudi v našem kolektivu, obenem pa z zgodovinskimi dogodki, zlasti tistimi, ki se nanašajo na delavsko gibanje v naši tovarni, od prvih zarodkov do končne zmage delovnega ljudstva nad mračnimi kapitalističnimi silami.

Ko govorimo o naših voditeljih, revolucionarnih junakih se zavedamo, da to ni lahka stvar, ker je njihovo življenje in delo neposredno vezano na zgodovinski razvoj delavskega gibanja in na razvoj revolucionarnih dejanj delavskega razreda. Večina jih ima za seboj težko življenjsko pot, polno težkih in kritičnih trenutkov, ki so jih doživeli v boju s sovražniki delavskega razreda. Živeli in delali so z ljudstvom in za ljudstvo in ne pripadajo nikomur drugemu kot ljudstvu.

Pod njihovim vodstvom so bili doseženi po osvoboditvi veliki gospodarski uspehi. Tako se je razvilo delavsko samoupravljanje kot najboljša oblika upravljanja v naši socialistični domovini. Dolgoletni boj za svoj obstoj in Narodno osvobodilna borba sta skovala v srce naših delavcev brezmejno zaupanje v Partijo in tovariša Tita. Edino iz tega izhajajo veliki povišni gospodarski uspehi, ki jih je z vstrajnim in požrtvovalnim delom dosegel naš kolektiv. Naši delavci so se vedno masovno odzvali klicu Partije na delo za obnovo domovine. Po njihovi zaslugi je začela tovarna obratovati takoj po

Glavni direktor ing. Lojze Ilgo in dr. Jože Čakš ob otvoritvi ambulante
Foto: Fotoklub LT Emajl

osvoboditvi. Od leta 1945 do leta 1950 je bilo proglašeni mnogo udarnikov, racionalizatorjev, terno-vatorjev. Iz starih strojev so iztisnili vse, kar ti zmorejo, obenem pa so jih negovali kot dragoceno stvar, zavedajoč se njihove pomembnosti za naše gospodarstvo.

Nekateri stroji so starejši od tovarne in še vedno služijo človeku, ker jih naš delovni človek neguje z vso pozornostjo in ljubeznijo. Na neki zelo stari strožnici je napisano: »Pri tej strožnici je delal tov. Franc Leskošek.« Delavec jo skrbno neguje in ona ga še vedno uboga. Dela, ker je od njenega dela odvisen določen uspeh v procesu

proizvodnje.

V desetletni dobi delavskega samoupravljanja so člani kolektiva z vso odločnostjo sledili direktivam naše Partije in energično uveljavljali delavsko samoupravljanje. Že takoj v začetku uveljavitve delavskega samoupravljanja je prvi delavski svet z ostalimi organizacijami podvzel določene ukrepe za odpravo birokratskih tendenc in dvig storilnosti dela. Posledica teh revolucionarnih ukrepov je bila vedno večje naraščanje proizvodnje in zadovoljstvo članov kolektiva. Navedel bi samo nekaj podatkov naše proizvodnje od osvoboditve dalje.

IZREDNI GOSPODARSKI USPEH

Leta 1945 smo proizvedli 1605 ton proizvodov, letos predvidevamo, da bomo proizvedli 25.000 ton. Če primerjamo proizvodnost ugotovimo, da smo v letu 1945 ob zaposlitvi 1079 oseb izdelali letno povprečno na enega zaposlenega 1487 kg, letos pa ob 3.204 zaposlenih 7.904 kilogramov naših proizvodov.

V obdobju od leta 1945 smo v redno proizvodnjo uvedli poleg že obstoječih grup še naslednje nove grupe izdelkov in to: avtomobilske odpreske in avtomobilska kolesa, odpreske kot polproizvode za drugo kovinsko industrijo in rudarstvo, jeklenke za butan-propan plin, kotle za centralno kurjavo na tekoča goriva, specialne radiatorje za industrijo transformatorjev, brzokuhalnik econom, sokovnike, aluminijaste mlečne vrče, transportne kante za smeti, emajlirane fasadne plošče, emajlirane pomivalne omarice in končno emajlne frite za prodajo. Poleg tega smo izpopolnjevali obstoječi asortiment v ostalih grupah za domači trg in za izvoz.

V letu 1947 smo obnovili izvoz naših proizvodov in istega povečali od prvotno 1.100 \$ na 1.250,00 \$ v letošnjem letu. Izvažamo že v 50 držav Evrope, Azije, Afrike, Amerike pa celo v Avstralijo in Novi Zeland.

Spremenila se je tudi struktura zaposlenih. Če smo leta 1945 zaposlevali samo 2 osebi z visokošolsko izobrazbo, zaposlujemo danes že 34 oseb, od tega 21 inženirjev, 9 ekonomistov, 2 pravnikov in 2 osebi ostalih strok. Stipendiramo

na srednjih, višjih in visokih šolah 519 slušateljev, od tega 37 iz vrst že zaposlenih članov kolektiva.

Za družbeni standard smo v tem času že zgradili 308 stanovanj, 66 pa jih gradimo letos. Pomagali smo 115 članom kolektiva s krediti pri

izgradnji individualnih hišic, ure-dili 2 počitniška domova, včeraj smo otvorili novo ambulanto za splošno in zobozdravstveno službo, uvedli na izbiro tople in hladne obroke malice, ki je na razpolago vsem članom kolektiva.

Obletnica je pomembna prelomnica

Investicijsko vlaganje po vojni je temeljilo predvsem na vzdrževanju obstoječih naprav in strojev ter v prav redkih primerih na novih postrojenjih. Šele leta 1959 smo lahko pristopili k delni rekonstrukciji. Rekonstruirali smo predvsem obratna poslopja, ki so takrat imela še lesene strehe, različno nivelizacijo tal, kar je onemogočalo hiter notranji transport. Delno je rekonstrukcija zajela predvsem popolnejšo ureditev in nabavo novih postrojenj za emajlirano posodo, pocinkano posodo in radiatorje. Celotna vrednost te rekonstrukcije je znašala okoli 2 milijardi, krili pa smo jo v pretežni večini iz lastnih sredstev, uvoženo opremo pa iz kredita pri Jugobanki in iz inozemskih komercialnih kreditov. Zadnje anuitete iz te rekonstrukcije zapadejo prihodnje leto.

To je bil velik uspeh kolektiva in velik prispevek za napredek našega gospodarstva.

Današnja obletnica naj bo tudi pomembna prelomnica v našem razvoju. Ob uvajanju ustrežnejše-

ga gospodarskega sistema, ki je ravnokar v uresničevanju in ob popolni pripravljenosti in odgovornosti kolektiva za smotno uporabo lastnih ustvarjalnih sredstev, moramo s hitrejšim tempom krepiti našo ekonomsko rast. To pa bomo dosegli s smejejšim osvajanjem nove proizvodnje, z novo tehnologijo, z vključevanjem v mednarodno delitev dela, s kooperacijo, s pravilno notranjo delitvijo dela in s krepitvijo znanstvenega dela na področju naše tehnologije.

Naše izkušnje nas učijo, da ni bilo nikoli dobro takrat, če smo v nečem popuščali, čeprav smo bili prepričani, da to ni dobro za nas niti za interese naše socialistične skupnosti. V bodoče bomo upoštevali naše izkušnje in storili vse, kar je v naši moči, da bomo tako kot doslej upravičili zaupanje naše socialistične družbe in tovariša Tita.

Delali bomo in ustvarjali nove dobrine za srečno in mirno življenje naših delovnih ljudi.

Predsednik CDS Vili Končan govori na proslavi Foto: Fotoklub LT Emajl

Čestitali so nam

OB 70-LETNICI USTANOVITVE PODJETJA SO NAM ČESTITALI ŠTEVILNI DRUŽBENO POLITIČNI DELAVCI, DELOVNI KOLEKTIVI IN CELO FIRME IZ INOZEMSTVA.

Sekretar za zunanjo trgovino tov. Nikola Djuverović in podsekretar tov. Boris Snuderl sta nam sporočila: »Ob jubilejni proslavi 70-letnice dela vaše tovarne vam želiva še mnogo uspehov v nadaljnjem delu in vas tovariško pozdravljaja.«

Predsednik Izvršnega sveta tov. Viktor Avbelj javlja: »Ob 70-letnici ustanovitve vašega podjetja sprejmite moje čestitke. Ob tej priliki izrekam najboljše želje za nadaljnje uspehe vašega kolektiva, ki bodo v prid vam in vsej naši družbeni skupnosti.«

Generalni direktor Narodne banke Jugoslavije centrale v Ljubljani tov. dr. Stefan Šola: »V imenu naše ustanove in

posebno še v svojem imenu vam ob vašem velikem prazniku priskrbo čestitam in želim najlepše uspehe pri bodočem delu.«

Tov. Karlo Buhman iz Sveta za kovinsko in elektroindustrijo: »V imenu kolektiva sveta in svojem imenu vam priskrbo čestitam k 70-letnem obstoju podjetja.«

Kolektiv »Gorenje« Velenje: »Ob visokem jubileju, ki ga slavi vaš kolektiv, vam iskreno čestitamo z željo po tesnejšem sodelovanju pri nadaljnjem razgovoru vašega in našega podjetja.«

Kolektiv »Gvozdar« Beograd: »Ob jubilejni priskrbi vam čestitamo k sedemdeset-

letnici obstoja tovarne z željo za še večje uspehe.«

Emajlirnica »Boris Kidrič« Struga: »Čestitamo k 70-letnici z najlepšimi željami za nadaljnje uspehe pri delu.«

Združenje emajlircev Jugoslavije: »Vašemu delovnemu kolektivu priskrbo čestitamo k 70-letnici obstoja podjetja z željo za še večje uspehe v bodočnosti.«

»Gorica« Zagreb: »Naš kolektiv vam priskrbo čestita k 70-letnici ustanovitve vaše gospodarske organizacije in želi mnogo uspeha v vašem nadaljnjem doprinosu za razvoj jugoslovanske proizvodnje.«

Ferro Rotterdam — Holandija: »K 70-letnem jubileju vam pošiljamo priskrbo čestitke. Hkrati vam želimo, da se dinamika razvoja podjetja nadaljuje.«

Interpromet Skopje: »Čestitamo k 70-letnici plodnega dela in vam želimo še mnogo uspehov v nadaljnjem razvoju za izgradnjo socializma v naši domovini.«

Glavni direktor ing. Lojze Ilgo izroča darila starim veteranom dela. V ospredju je Hinko Čuvan, ki je delal v tovarni 51 let
Foto: Fotoklub LT Emajl

ŠTEVILKA V PRAVDI

Naše podjetje je pred leti poslalo vagonko pošiljko posode in drugih proizvodov velikemu trgovskemu podjetju v Niš. V računu, s katerim je bila zaračunana ta pošiljka, je pri eni postavki v računu bila izpuščena odnosi se ni videla številka dve. Namesto 225 je bila vidna le številka 25. Vrednost je bila sicer zaračunana za 225 kom. lavabojev. Pri prevzemu blaga v tem trgovskem podjetju v Nišu so se zanesli očividno na številke glede količine posameznih artiklov na naš račun ter so v prevzemnih spisih in zapisnikih vpisali številke iz računa. Tako je pri lavabojih bila vpisana kot prevzeta količina 25 kom., namesto 225. Pri plačilu računa je to trgovsko podjetje plačalo le 25 kom., ne pa tudi ostalih 200 kom. tako, da je nastala sporna razlika okrog 250.000 din. Ker te razlike trgovsko podjetje iz Niša ni poravnalo, je bila vložena tožba za plačilo.

Na razpravi so zastopniki podjetja dokazovali, da so prejeli le količino 25 kom., da imajo za to na razpolago zapisnike in spiske o prevzemu, torej listinske dokaze. Naš pravnik je na razpravi vztrajal, da so prejeli 225 kom. ter skušal ovreči verodostojnost njihovih zapisnikov. Ko ni šlo drugače, je zahteval, da se razprava prekine in da gre sodišče v podjetje pregledat listine. V podjetju je naš za-

stopnik zahteval takoj, da naj pokažejo zapiske o zadnji inventuri ter se je na kartici videlo, da je vpisan nepojasnen višek 200 kom. S tem je bilo pojasnjeno in dokazano, da je podjetje prejelo 225 kom. tako, kot smo trdili in dokazovali kljub vsem njihovim zapisnikom. Predsednik sodišča je z nasmeškom dejal predstavnikom podjetja, naj priznajo in zaključijo razpravo.

Banka enakopravni partner

(Nadaljevanje s 3. strani)

v izvozu, so seveda pogojeni z upoštevanjem vseh znanstvenih pridobitev na področju tehnike, ekonomike in organizacije proizvodnje.

Tovarišice in tovariši! Omeniti sem želel le nekaj pomembnejših problemov, ki izvirajo iz skladnejšega razvoja gospodarstva pri nas

in pa to, kako si prizadevamo, da bi te težave čimprej in čim uspešneje odpravili. Ob zaključku vam, tovarišice in tovariši, v imenu IS SRS kakor tudi v imenu republiške gospodarske zbornice k vašemu jubileju kar najiskrenejše čestitam in želim, da bi tudi v bodoče bili uspehi vašega delovnega kolektiva takšni kot so bili ves čas doslej.

S konference ZMS

ČEPRAV NI ZADNJA MLADINSKA KONFERENCA ŽIVAHNEJE RAZPRAVLJALA O NEKATERIH VPRAŠANJIH, KI SO BILA ZAJETA V POROČILU TOVARNIŠKEGA KOMITEJA ZMS, JE VNDARLE NAKAZALA NEKAJ PROBLEMOM, S KATERIMI SE BODO MORALI NAŠI MLADINCI SPOPRIJETI V BODOČI AKTIVNOSTI, ČE BODO HOTELI DOSEČI ŠE BOLJŠE USPEHE KOT SO JIH DOSEGLI DO SEDAJ.

Tu gre predvsem za afirmacijo mladega proizvajalca v tekočem procesu proizvodnje in njegovo dejavnost v organih delavskega samoupravljanja. Glede tega je na konferenci prevladovalo mnenje, da se naši mladi ljudje premalo strokovno in politično izobražujejo, precej je pa tudi takih, ki nimajo dovršene niti osemletne šole.

V bodoče bo morala mladinska organizacija mnogo skrbeti za to, da bodo v podjetju organizirani razni tečajji in predavanja, ki se jih bo udeležilo veliko število mladincev. Če bo izobraževalni center organiziral take tečaje in strokovna predavanja, bo morala mladinska organizacija skrbeti za polno udeležbo mladine na teh tečajjih in strokovnih predavanjih.

Iz razprave na mladinski konferenci se da sklepati, da mladi proizvajalci ne morejo aktivno vplivati na dejavnost zborov proizvajalcev, ki so osnovna celica delavskega samoupravljanja. Tak vpliv je namreč pogojen z ustvarjanjem lastnega mnenja o določenih gospodarskih zadevah, ki jih pa mladi proizvajalci še vse premalo poznajo.

Na konferenci so nekateri tovariši poudarjali, da bi bili uspehi naše mladine v družbenem življenju kolektiva mnogo večji, če bi bilo delo mladinske organizacije bolj smotno in manj kampanjsko. Tako je bila mladina npr. zelo aktivna pri postavljanju kandidatov za volitve v organe delavskega samoupravljanja in so takrat mladi proizvajalci mnogo razpravljali o gospodarstvu podjetja, medtem ko je pozneje ta aktivnost popustila. Mladi proizvajalci, ki so bili izvoljeni v organe delavskega samoupravljanja, niso našli v okviru svoje organizacije primernih oblik, da bi se čimbolj spoznali z gospodarskimi problemi in bi tako na sejah organov delavskega samoupravljanja zavzemali določeno stališče ter dali dobre in koristne predloge za reševanje gospodarskih vprašanj.

Mladinska organizacija bo morala v bodoče skrbeti za to, da se bodo mladi proizvajalci

sestali pred vsako sejo organov delavskega samoupravljanja, se posvetovali med seboj in s svojimi tovariši o gradivu, ki je na dnevnem redu ter se tako dobro pripravili za razpravo na sejah organov delavskega samoupravljanja.

Konferenca je dala vtis, da živi mladinska organizacija preveč v zaprtim krogu in to je do neke mere tudi res. Delovanje mladinske organizacije je lahko uspešno samo takrat, če se vsi njeni člani aktivno zavzemajo za čim boljše rešitev gospodarskih in drugih vprašanj celotnega kolektiva. Mladi ljudje se morajo srečati s starejšimi izkušenimi proizvajalci v vzdušju vzajemnega sodelovanja za doseg skupnih ciljev. Tega sodelovanja pa je očividno premalo, če pa je, je preveč prakticistično in kampanjsko. Treba je najti stalno, permanentno obliko sodelovanja mlajših in starejših proizvajalcev. Tudi za to se bo moralo zavzeti vodstvo mladinske organizacije v sodelovanju z drugimi množičnimi organizacijami v podjetju in predstavniki organov delavskega samoupravljanja.

Na konferenci je bilo postavljeno tudi vprašanje študijskega dela mladih strokovnjakov. Ti naši mladi proizvajalci morajo osvojiti znanje, ki se tiče tekočega procesa proizvodnje. Oni morajo poznati proizvodnjo, če hočejo uspešno vršiti svoje delo. Treba jim je dati možnost uveljavljanja na vseh področjih naše dejavnosti. Če pride mlad strokovni delavec v tovarno, naj gre skozi določen proces dela, da ga spozna in šele kasneje, ko to doseže, se lahko zaposli s konkretnim delom na določenem delovnem mestu.

V bodoče je treba tudi bolj skrbeti za rekreacijo mladega človeka. Tu ni mišljena samo rekreacija med rednim letnim dopustom, temveč njegovo družabno življenje izven dela nasploh. Skrbeti je treba v večji meri za kulturno življenje mladega človeka, ki naj zajema vse tisto, kar krepi duha in ustvarja zdravo osebnost.

ej

Mladina na ogledu razstave naših izdelkov Foto: Fotoklub LT Emajl

ZAGREBŠKI JESENSKI VELESEJEM

Nimam namena ocenjevati pomena Zagrebškega velesejma za proizvodna podjetja in za potrošnike. Veliko bolj interesantno je ocenjevati razstavo naše tovarne in sorodnih podjetij, ki proizvajajo vrste artiklov, ki spadajo v naš redni proizvodni program ali pa artikle, ki po naravi tehnologije ne odstopajo od naše stroke.

Posebno zanimiva so spoznanja v zvezi z razstavo emajlirane posode. To leto so na Zagrebškem jesenskem velesejmu emajlirano posodo razstavljala tri podjetja, in sicer: »Gorica« iz Zagreba, »Rad« iz Nikšića, ter naša tovarna. Po stanju na razstavi človek dobi vtis, da smo glavni in skoraj edini proizvajalec emajlirane posode pri nas. Edini pa zaradi tega, ker je videti, da druga podjetja emajlirske stroke opuščajo oziroma preusmerjajo proizvodnjo, saj od nekaterih prejšnjih proizvajalcev — »Sloboda« Čačak, »Metalac« Gornji Milanovac ter »Budućnost« Djakovica, ni bilo »ne duha ne sluha«. Prav tako je bilo možno ugotoviti, da niti »Gorica« iz Zagreba še manj pa »Rad« iz Nikšića ne predstavljajo nobenega resnega konkurenta ne v kvantiteti ne v kvaliteti, kakor tudi ne v asortimanu.

Tržne potrebe po emajlirani posodi so zelo velike. Iz tega razloga emajlirana posoda naj bi v našem proizvodnem planu ostala še naprej glavna proizvodna grupa. Vskladitev odnosa med proizvodnimi stroški in prodajnimi cenami na principu rentabilnosti pa je vprašanje, ki ga moramo nujno rešiti posebno zato, ker nam zaradi nenehnega porasta življenjskih stroškov oz. porasta stroškov proizvodnje delno radikaliziranje predpisov ne more rešiti položaja te naše osnovne proizvodne grupe. Aktualnost tega vprašanja potencira še nujnost prehoda posameznih obratov oz. EE na dohodkovni sistem. Enkrat je namreč treba začeti ukrepati

v tej smeri ter doseči, da vsaka EE ustvarja dovolj sredstev vsaj za enostavno reprodukcijo. Ravno zato, ker tako ne postavljamo vprašanja, nam to dela škodo, kajti podjetje kot celota je na zunaj rentabilno, medtem ko je emajlirana posoda kot glavna proizvodna grupa nerentabilna. Kar zadeva emajlirano posodo pa je sploh vrsta vprašanj, ki jih je treba rešiti: vprašanje prodajnih cen, tipizacije, embalaranja, dolgih serij, tehnologije in organizacije proizvodnje, kontrole itd. Vsa ta vprašanja zaradi pomembnosti zahtevajo za reševanje vztrajnejših naporov.

V zvezi s tem vprašanjem je treba doseči tudi to, da se novi artikli, ki jih osvojimo, uvrstijo tudi v redno proizvodnjo, če so pokazatelji analize tržišča in rentabilnosti ugodni.

Pri podjetju »Gorica« je bilo možno opaziti uvedbo bakelitnih ročajev ter garniture v »novum« obliki. Toda niti garniture kot takšne, še manj pa barve in bakelitni ročaji ne predstavljajo nobene posebnosti v obliki in tehniški izvedbi.

O tretjem razstavljalcu emajlirane kuhinjske posode, podjetju »Rad« iz Nikšića lahko rečemo, da se za realizacijo oz. možnost prodaje svojih proizvodov zahvalijo izredni konjunkturi na tržišču emajlirane posode. Vzroki slabe kvalitete ležijo v neizkušeni, ki se odraža predvsem v slabi tehnologiji emajliranja, neestetičnosti barv in njih slabi kombinaciji.

Znano je dejstvo, da je naša emajlirana posoda nerentabil-

na zaradi nizkih prodajnih cen oz. relativno visokih stroškov proizvodnje. Nizke prodajne cene niso ravno vzrok tako visoki konjunkturi. Tudi precej višje prodajne cene nam ne bi ustvarile problemov pri prodaji. Zato je nujno ukreniti vse potrebno pri pristojnih, da nam priznajo sedanje stroške proizvodnje. Kljub temu, da je nenehno rasla produktivnost proizvodnje, so rasli tudi stroški proizvodnje zaradi povišanja cen materiala in povečevanja osebnih prejemkov. Zato bi bilo nujno potrebno prodajne cene korigirati s koeficientom dejanskih stroškov proizvodnje. Četudi je mogoče odveč, naj pa le ponovim to, kar lahko slišimo tudi od samih potrošnikov: da so cene emajlirane posode »smešno nizke«. Pri tako zajamčenem tržišču ter bogati proizvodni tradiciji je nepotrebno misliti kampanjsko na preusmerjanje proizvodnega asortimana. Za osvajanje nekaterih artiklov, ki bi po naravi proizvodnje še spadali pod našo streho pa je skorajda že prepozno. Takšni artikli bi bili štedilniki na trda goriva in elektriko, hladilniki in pralni stroji. Problematično je stanje naše pomivalne omarce. Možno je bilo videti ne le, da še drugi proizvajajo

ta artikel, marveč da je že izdelana pomivalna omarica s pralnikom iz nerjaveče pločvine v enotnem kompletu kuhinjskih elementov. Razstavljalec tega je bila tovarna gospodinjne opreme »Gorenje« iz Velenja. Razen tega je na razstavnem prostoru te tovarne bilo možno opaziti še dve novosti: avtomatični pralni stroj ter hladilnik. Od glavnih proizvodov v proizvodni asortiman te tovarne spadajo še štedilniki na trda goriva in elektro štedilniki.

Pa še druge tovarne oz. njuni proizvodi. Tovarna »Veselin Nikolić« iz Kruševca je razstavljala kopalne kadi vlečene iz enega kosa. Edino barve razstavljenih kopalnih kadi niso primerne tem artiklom. Pri nas bi morali čimprej začeti s proizvodnjo delno vlečenih kopalnih kadi, ker s tem dosežemo velik prihranek na izdelavnem času oz. zmanjšamo stroške proizvodnje in povečamo dohodek.

Na razstavnem prostoru »Marka Oreškovića« iz Ličkega Osijeka je bilo možno opaziti razstavljene med drugim tudi panelne radiatore, kar nam tudi naj služi v opomin.

Naš toplovodni kotel na tekoča goriva je bil razstavljen na razstavnem prostoru naše-

ga kooperanta »Ventilator« iz Zagreba, nikjer pa ni bilo napisano, kdo je proizvajalec teh kotlov, čeprav je jasno, da bi to morali zapisati.

Nekateri tovariši pri nas so zagovorniki osvajanja vedno novih proizvodov. Na drugi strani pa slišimo pritožbe, da že nekaj let razstavljamo iste artikle, ki še niso vključeni v redni proizvodni program. Iz tega sklepamo, da je treba tržišču dati tisto, kar mu obljublamo že leta, medtem ko vprašanju razvoja ne smemo pristopati kampanjsko. Ravno tako delo je pripeljalo do tega, da imamo danes preobsežen proizvodni asortiman.

V cilju večjega uspeha je treba koncentrirati sile tam, kjer obstajajo najboljše perspektive, da bi na bodočih sejmih prišla do izraza naša 70-letna tradicija. Kljub objektivnim težavam subjektivne sile lahko igrajo pomembno vlogo. To svojo pozitivno vlogo subjektivne sile lahko uveljavljajo na področju formuliranja ter organizacije izvajanja poslovne politike. V bodoče bi morali razstavljati predvsem tisto, kar je novo osvojeno in kar bo tudi prišlo v redno proizvodnjo ter tisto, kar naj vzbudi potencialno potrošnjo. Če De

Stimulacija za boljšo kvaliteto za vse zaposlene, ne samo za vodilne

UPRAVNI ODBOR PREDLOG NAČELNO SPREJEL — O NJEM NAJ RAZPRAVLJAJO V EE — NA OSNOVI NJIHOVIH PRIPOMB BO UO ZNOVA PROUČIL PREDLOG

V proizvodnih ekonomskih enotah (razen EE 6) imajo vodilni vsak mesec posebne nagrade za kvaliteto. Te nagrade so vezane na njihov individualni presežek in so odvisne od tega, koliko je v njihovi enoti manj slabe kvalitete ali škarta kot je dovoljeno ali normirano.

Čeprav je že po zakonu o delovnih razmerjih dolžan vsak zaposleni skrbeti za dobro kvaliteto in je že vsak za to nagrajen po svoji analitični oceni (ima toliko višjo analitično oceno), je kljub temu prav, da imamo za kvaliteto še posebno stimulacijo. Tako namreč lahko človek neposredno občuti vsak mesec, koliko več ali manj je dobil, ker se je trudil za kvaliteto ali ker se ni trudil.

Bilo je že mnogo pripomb zaradi tega, ker dobivajo samo vodilni te dodatke za kvaliteto. Take pripombe so povsem pravilne, ker najbrž ni treba posebej dokazovati, da kvaliteta ni odvisna samo od vodilnih, ampak tudi od ostalih delavcev.

Plansko analitski oddelek je predlagal upravnemu odboru, kako nagradjevati boljšo kvaliteto kot je normirana. Izračun je narejen tako, da je upoštevana škoda, ki jo imamo, ker namesto dobre kvalitete delamo slabo (oziroma škoda, ki jo imamo zaradi škarta). Slabšo kvaliteto prodajamo ceneje, zato imamo manj dohodka. Če bi pa delali več kvalitetnih in manj slabih, bi imeli več dohodka in kolikor več dohodka bi imeli, toliko več bi lahko izplačali osebnih dohodkov. Na tak način je tudi določeno, koliko več osebnih dohodkov lahko izplačajo posamezne ekonomske enote, če bodo imele manj slabe kvalitete.

Ekonomske enote bodo torej vsak mesec dobile dodatna sredstva, ki jih bodo delile samostojno. Omenil sem že, da so vodilni do sedaj dobivali posebne dodatke za kvaliteto. Ti dodatki so bili vezani na njihov individualni presežek

(ta je enak povprečnemu preseganju norm v njegovi skupini ali v enoti). Zaradi tega dodatka se je individualni presežek vodilnih povečal v prvih sedmih mesecih letos tako, kot kaže naslednja tabela:

EE	Individualni presežek se je povečal za:
1	96 %
2	27 %
3	109 %
4	86 %
5	103 %

Tako so dobili vodilni za kvaliteto v prvih sedmih mesecih (skupno)

EE	Dodatek za vodilne v sedmih mesecih	Mesečno
1	3,611.000	516.000
2	963.000	137.000
3	942.000	134.000
4	342.000	49.000
5	317.000	45.000

Ta sredstva so šla iz centralnega sklada.

V predlogu, ki ga je na svoji prvi seji obravnaval upravni odbor je rečeno, naj ekonomska enota dobiva sredstva, ki so prikazana v predlogu (kot rezultat višjega dohodka, če je manj slabe kvalitete in škarta) in tudi sredstva, ki so jih do zdaj dobivali samo vodilni za kvaliteto. Oboja sredstva so last ekonomske enote in naj jih ekonomska enota samostojno deli.

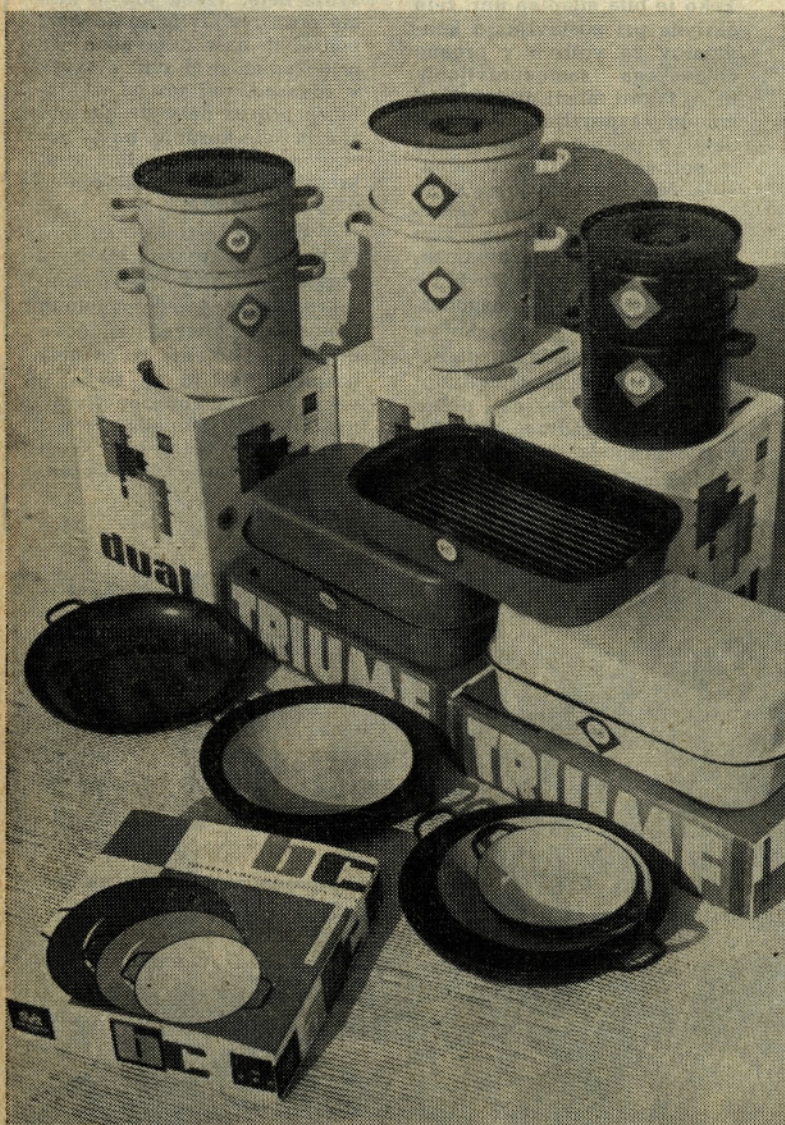
Če bi kriteriji, ki so nakazani v predlogu za upravni odbor, veljali že od začetka leta, bi ekonomske enote dobile naslednje vsote denarja (vključen je tudi denar, ki so ga dobili samo vodilni).

EE	Stimulacija za kvaliteto od januarja do julija (skupaj)	Povprečno mesečno
1	8,545.000	1,208.000
2	12,392.000	1,770.000
3	2,575.000	368.000
4	724.000	103.000
5	982.000	140.000

Vidimo, koliko je skupna stimulacija za kvaliteto višja od tiste, ki so jo dobili samo vodilni. Čeprav ne gre za velike vsote denarja, je važno, da so sredstva za boljšo kvaliteto znotraj ekonomske enote dobro razdeljena. Ker so celotna sredstva za kvaliteto last ekonomske enote, bodo morali delavski sveti s pomočjo strokovnih služb (tehnologi) normiranci, kontrola) postaviti merila za delitev teh sredstev.

Vemo, da vsak nima enakega vpliva na kvaliteto ali na količino škarta. Zato naj se sredstva delijo tako, da bodo največ teh sredstev dobili tisti, ki imajo največ vpliva na kvaliteto, manj sredstev tisti, ki imajo manj vpliva in nič denarja tisti, ki nimajo nič vpliva na kvaliteto in količino škarta. Navedene strokovne službe bodo lahko delavskim svetom praktično pomagale pri izdelavi meril, delavski sveti pa naj samostojno odločijo, kakšna merila bodo sprejeli. (Morda bi bilo dobro posamezna delovna mesta točkovati.)

Napak bi bilo, da bi se kaka merila postavljala iz centra (izven ekonomskih enot). Če denar pripada ekonomskim enotam, potem ga imajo pravico deliti edino ljudje iz ekonomskih enot. Komu več, komu manj, to se zaposleni znotraj ekonomskih enot najlažje zмениjo. TI

Kvalitetni izdelki — naš ponos

TEMSKO VODENJE - INDIVIDUALNA ODGOVORNOST

V večjih podjetjih se v zadnjem času vedno bolj uveljavlja načelo teamskega dela. Po domače bi temu rekli delo v skupinah. Specializacija dela nam je dala strokovnjake, ki vedo veliko o eni stvari s svojega področja dela, njihovo strokovno znanje in izkušnje na drugih področjih dela pa je majhno. Zato mora reševati problem, ki načinja več vprašanih skupina strokovnjakov iz različnih področij dela. Oblikovanje novega proizvoda npr. ni več prepuščena enemu strokovnjaku, temveč raznim. Sodelovati morajo strokovnjaki iz konstrukcije, tehnologije, proizvodnje in prodaje.

Tudi vodenje danes ni mogoče več prepustiti enemu človeku. Vodenje danes ni več zadeva iznajdljivosti, »srečne roke« in navdahnjenja posameznika, temveč odločanje na podlagi strokovnega znanja in praktičnih izkušenj. Te pa ima vsak strokovnjak samo za svoje področje dela. Zato je tudi pri vodenju, posebno pri važnih odločitvah, potrebno in nujno sodelovanje več strokovnjakov, običajno vodij nižjih organizacijskih enot. Tudi želimo vodenje čim bolj približati načelom samoupravljanja. Vsi člani kolektiva smo upravljalci. Skupno upravljanje ima predvsem nalogo usmerjanja, nadzora, odobravanja in priziva. Upravljanje mora voditi zdrav razum in politična zavest. Sklepe samoupravnih organov je treba izvajati. Med upravljanjem in izvajanjem mora tako obstajati še funkcija vodenja.

Voditi se pravi odločati s polno osebno odgovornostjo in strokovnostjo o izvajanju z namenom, da dosežemo cilj podjetja in njegovega kolektiva. Tako oblikovana funkcija je organizirana vodstvena akcija, ki se pri uresničevanju cilja podjetja odraža v skladnem povezovanju nalog posameznih organov v celoto.

V takem položaju je prvo, kar moramo ugotoviti: vodenje ne sme pomeniti nadziranja in ukazovanja, ampak samo in le strokovno načrtovanje in organiziranje. Izvrševanje naloge je deljeno po načelu delitve in specializacije dela na razne funkcije, katerih izvajanje je zaupano strokovnjakom. Ti sodelavci dajejo vodji informacije, sugestije in nasvete in vodja na podlagi teh strokovno oblikuje nalogo.

Pri pripravi nove organizacije podjetja je osvojeno načelo skupinskega demokratičnega vodenja. Vodja daje samo smernice in napotila za delo. Podrobnosti prepušča izvajalcem, ki lahko dajejo predloge in pripombe k načinu dela in se tako privadijo na samostojno delo. Tako vodja ni izoliran avtokrat, ki sam odloča in ukazuje, ampak se pred vsako odločitvijo pogovori s svojimi sodelavci. Tak način dela zahteva razmejitev strokovno tehničnih pristojnosti od problemov, kjer je sodelovanje možno in potrebno. Kar je strokovno pogojeno, ne rabi več posebne odločitve.

Kakor sodelujejo sodelavci de-

lavnih skupin pri vodenju skupine, tako mora vsak vodja nižje enote sodelovati pri razvoju nalog in dela višjih organizacijskih enot — torej pri vodenju teh. Bistvo take organizacije je skupinsko delo. Skupinsko vodenje je delegiranje vodij strokovnjakov in zastopnikov delovne skupine v vodilne enote, vse do vodstva podjetja. Osnova take organizacije je spoznanje, da zahteva današnje delo specializacija, da ne more en delavec strokovno obvladati širokega področja dela, temveč le ozko. Zato združujemo tudi strokovna vodstva nižje stopnje v vodstvo višje stopnje. Naloga takega vodenja je strokovno vsklajevati, združevati in razvijati delo nižjih skupin pri uresničevanju ciljev podjetja.

Odločitve je treba prenesti čim bližje dejavnosti, o kateri je treba odločati. Samo odločitve, ki jih nižja organizacijska enota ne more sama sprejeti, je treba prenesti navzgor t. j. vsa pooblastila, ki niso izrecno dodeljena višjemu vodstvu, so dodeljena nižjemu vodstvu. Vsekakor pa mora vsako odločitev preveriti nadrejeno vodstvo (načelo informiranja navzgor in navzdol).

Vodenje po takih načelih je možno le, če je organizirano preprosto. Zato ga je treba spremeniti iz sedanjega načina osebnih presoj, osebnega občutka in sposobnosti v sistem in metodo. Pri tem se pojavi vprašanje odgovornosti. Pogosto napačno tolmačenje kolektivne odgovornosti pri individu-

alnem vodenju je treba odpraviti. Vodenje kot funkcija je mogoča le z ustrezno mero pristojnosti, pravic in dolžnosti. Stopnji pristojnosti mora ustrezati tudi stopnja odgovornosti. Pri skupni odgovornosti je le težko izvajati posledice, ki izhajajo iz odgovornosti. Zato moramo osvojiti načelo individualne osebnosti.

Vodstvo je v celoti odgovorno za poslovanje enote in podrejenih enot. Vodja enote, kot zastopnik vodstva in podrejenih enot, je osebno odgovoren za poslovanje enote. Člani vodstva so osebno odgovorni za vsak sklep vodstva, za katerega so kot posamezniki glasovali oziroma ga sprejeli. Odgovorni so tudi za poslovanje enote in za delo, ki ga opravljajo. Zato

odločanje ne more biti anonimno in ne formalno. Soodločati mora vsak posameznik poimensko in s polno odgovornostjo. Vodenje pod takimi pogoji pomeni skupno ocenjevanje položaja in problemov in posamična osebna odgovornost, ki izhaja iz delitve dela pri operativnem delu podrejenih enot.

Odločanje — kot vsebinsko najvažnejši del vodenja — mora imeti osnove in ugotovitvi dejstev in v definiciji ter klasifikaciji problema. Vse delo vodenja mora biti v vseh vprašanih usmerjeno v skupinski učinek, ki naj upraviči napore celotnega kolektiva, kajti uspeh kolektiva je v največji meri odvisen od njegovega vodstva.

Bogdan Hochmüller

POPRAVEK

Prosimo, da v zvezi z anekdoto »Vse za plan«, objavljeno v 11. št. Emajlirca, v kateri je navedeno nekaj neresničnih dejstev, objavite naslednji kratek popravek:

Nobena od obratnih pisark v ekonomski enoti 2 ni bila v mesecu juliju na dopustu.

Istočasno niso bili nikoli na dopustu vsi mojstri v ekonomski enoti 2 in so v mesecu juliju od devetih mojstrov koristili dopust samo trije, ki so imeli dopust planiran in to: eden 10 dni, dva pa 12 dni.

Prvi obratovodja ne samo da ni bil v mesecu juliju dvakrat v inozemstvu, temveč sploh ni bil v inozemstvu v letošnjem letu.

Število dopustnikov in bolnih pa se je gibalo pri izbočarjih v juliju

takole: 9 po 1 do 2 dni, 4 po 5 do 6 dni, 4 po 8 do 12 dni in 1 po 19 dni rednega letnega dopusta. Bolni pa 3 po 1 do 2 dni, 3 po 7 do 9 dni, 2 po 16 do 19 dni in 2 po 24 dni bolniškega staleža.

Prizadeti izbočar, ki koncem julija ni mogel dobiti rednega letnega dopusta, je imel svoj redni letni dopust planiran od 15. 6 do 7. 7. 1964.

Vsi gornji podatki so absolutno verodostojni, kar je razvidno iz plačnih knjig in evidence bolniškega staleža.

Vodstvo EE 2

Opomba uredništva: verodostojnosti teh podatkov nismo preverjali.

BRONŠTEJN-Semedjajev: Matematični priručnik. V Ljubljani 1963. Sig. 51

BSA ključ za številčno označevanje orodij. Maribor 1964. Sig. 621.9

RIETSCHER H.: H. Rietschels Lehrbuch der Heiz- und Lüftungstechnik. Berlin 1963. Sig. 697

DUBBELS Taschenbuch für den Maschinenbau. Berlin 1963. Sig. 621

WEBSTER'S Dictionary of Synonyms. Springfield 1961. Sig. 03

WEBSTER'S New Practical Dictionary. Springfield 1961. Sig. 03

SCHUMANN H.: Metallographie. Leipzig 1962. Sig. 669.017

CO₂-Schutzgas-Schweißen. Berlin 1962. Sig. 621.791.8

KATLICEK H.: Leitfaden für Lichtbogenschweißen. Berlin 1961. Sig. 621.791.75

ENDTER H.: Grundausbildung im schweißen des Stahls. Berlin 1961. Sig. 621.791.5

KRAUT B.: Džepni strojarski priručnik. Zagreb 1963. Sig. 621

SCHWARZ H.-H. Schlegel: Metallleben und glasfaserverstärkte Kunststoffe in der Technik. Berlin 1962. Sig. 668.395

HORMUTH K.: Härtetabellen. Leipzig 1963. Sig. 620.178

CLARK W.: Gantove karte. Zagreb 1962. Sig. 65.012.4

DRVOELIĆ M.: Englesko-hrvatski-srpski rječnik. Zagreb 1962. Sig. 413

Tomšič F.: Nemško-slovenski slovar. Ljubljana 1959. Sig. 413

BAJEC A. in P. Kalan: Italijansko-slovenski slovar. Ljubljana 1960. Sig. 413

IZRADA i analiza bilansa SAD i SSSR. Beograd 1964. Sig. 657.62

MAIER N. R. F.: Industrijska psihologija. Zagreb 1964. Sig. 658.01

KLJUČ za aluminij. Zagreb 1963. Sig. 669.71

UHLIG H. H.: Corrosion and Corrosion Control. London 1963. Sig. 620.193

KNEZ L.: Priročnik plinske tehnike. Ljubljana 1956. Sig. 533

LEROY A.: Priročnik za plamensko varenje in sorodne postopke. Ljubljana 1962. Sig. 621.791.052

ENCIKLOPEDIJSKI englesko-srpsko-hrvatski rečnik (1. in 2. del). Beograd 1963. Sig. 413

FREYTEG H.: Raumexplosionen durch elektrische Anlagen. Weinheim 1949. Sig. 621.316+662

VAJAGIĆ B.: Priročnik za hemijsko ispitivanje materijala. Beograd 1950. Sig. 543.6+669

ZINZEN A.: Dampfkessel und Feuerungen. Berlin 1957. Sig. 621.18

BUNC S.: Slovar tujk. Maribor 1963. Sig. 413

SLOVENSKI pravopis. Ljubljana 1962. Sig. 411

REGISTAR sudskih odluka. Beograd 1964. Sig. 34

VPENJALNE naprave. Maribor 1964. Sig. 621.992

ORGANIZACIJA naučno-istraživačkog rada u industrijskim preduzećima SAD. Beograd 1964. Sig. 658.514

SAVREMENA metode projektovanja proizvodnje i normiranja rada u preduzećima SAD. Beograd 1964. Sig. 658.543

TEHNIČAR II.: Građevinski priručnik. Beograd 1964. Sig. 624

DÜRR A.-O. Wachter: Hidraulični pogon na alatnim mašinama. Sarajevo 1960. Sig. 621.9

KORAC J.: Osnovi statističke analize u preduzeću. Zagreb 1963. Sig. 311.42

STEVANOVIĆ R.: Novčani i kreditni sistemi. Zagreb 1963. Sig. 332.4+332.7

BATUŠIĆ I.: Priročnik za korespondenta francuskog jezika. Zagreb 1961. Sig. 651.7

KIRAC P.: Priročnik za korespondenta taljanskog jezika. Zagreb 1961. Sig. 651.7

GOLDŠTAJN A.: Pravo međunarodne kupoprodaje. Zagreb 1963. Sig. 341+347.7

PEULIĆ Đ.: Građevinske konstrukcije (1. in 2. del). Zagreb 1961. Sig. 624

POČKAR M.-A. Žgur: Izbor nemških tekstov za berilo in konverzaciju. Ljubljana 1963. Sig. 374

THUNACK F.-A. Scharlipp: Tabellen für das Holzgewerbe. Braunschweig (itd.) 1957. Sig. 624.011.1

KOŠIČEK M.: Ličnost, sukobi, brak, alkoholizam i radna sposobnost. Zagreb 1963. Sig. 331.022

MATIĆ E.: Alat i mašine alatke. Beograd 1959. Sig. 621.9

OSNOVI čelične konstrukcije. Beograd 1963. Sig. 624.014.2

MIRKOVIĆ A.: Tehnička mehanika. Zagreb 1961. Sig. 531

DOMAINKO D.: Organizacija rukovodenja u industrijskim poduzećima. Zagreb 1958. Sig. 658.16

PUTNIK D.: Priročnik za oštrenje i kontrolu reznog alata. Beograd 1962. Sig. 621.96

GURALJ S.: Termička obrada čelika. Beograd 1962. Sig. 621.78

PONIŽ R.: Osnove elektrotehnike (1. in 2. del). Ljubljana 1962. Sig. 621.3

STROJNIK A.: Usmerniki. Ljubljana 1961. Sig. 621.314.6

PEJOVIĆ M.-R. Niketić: Evidencija u preduzeću o osnovnim sredstvima i investicijama. Beograd 1961. Sig. 657.42

ŠARIĆ M.: Inventarizacija u privrednim organizacijama. Zagreb 1963. Sig. 657.371

LALIĆ A.: Praktične tablice. Zagreb 1963. Sig. 332.81

UVODENJE skraćenog radnog vremena u priprema i organizacija. Beograd 1963. Sig. 658.5.531

ŽNIDARČIĆ I.: Linearna perspektiva. Ljubljana 1950.

KAISER D.: Elektrotehnika. Zagreb 1961. Sig. 621.3

RASTOVČAN P.: Vrijednostni papiri, mjenica, ček. Zagreb 1955. Sig. 332

TOMIĆ B.: Električne instalacije. Zagreb 1962. Sig. 621.3

FLAMENGO A.: Osnovi opće sociologije. Sarajevo 1963. Sig. 30

SPRING S.: Metal Cleaning. New York 1963. Sig. 621.7.02

KUČAN B.: Priročnik za šifriranje promjene na računima korisnika društvene imovine. Zagreb 1963. Sig. 657.4

TSCHORN G.: Schleiffunkentatlas. Leipzig 1961. Sig. 621.923

STOJANOVIĆ R.: Osnovi diferencijalne geometrije. Beograd 1963. Sig. 513

ERDMENGER F.-L. Haberäcker: Hochbau Taschenbuch. Stuttgart 1964. Sig. 624.9

KIRGIS L.-H. Kirgis: Tiefbau Taschenbuch. Stuttgart 1961. Sig. 624.1

MITTAG M.: Bauzahltafeln. Gütersloh 1959. Sig. 624

STEFANOV B. V.: Priročnik za izradu montažnog armiranog betona. Beograd 1963. Sig. 624.012.45

SIGURNOST konstrukcija. Beograd 1963. Sig. 624

GRAĐENJE sa vatrostalnim materijalima. Beograd 1963. Sig. 699.81

KLAJČ B.: Rječnik stranih riječi. Zagreb 1962. Sig. 413

WALTHER R.: Technisches Englisch. Berlin 1959. Sig. 621.9(038)

PRIROČNIK o organizaciji poduzeća. Zagreb 1962. Sig. 658.5

KNJIGOVODSTVO za privredne organizacije s kontnim planom. Zagreb 1963. Sig. 657.4.01

MAJOR A.-H. Zeidler: Industriehallen. Berlin 1962. Sig. 624.9

SUDAR J.: Ekonomska propaganda. Zagreb 1963. Sig. 659

JELAKOVIĆ T.: Arhitektonska akustika. Zagreb 1962. Sig. 534.84

KRAIGHER D.: Strojlovje za kovinarje. Ljubljana 1962. Sig. 621

KAPOR V.: Ugovor o kupovini i prodaji robe. Beograd 1961. Sig. 658.7

ŠIROLA B. S.: Priručnik za armirani beton. Zagreb 1961. Sig. 624.012.45

VAJNER Z.: Principi organizacije i poslovanja poduzeća. Zagreb 1955. Sig. 658.16

VOVK A.: Rezilna orodja in oblikovalna. Ljubljana 1959. Sig. 621.96

LECHER M.: Modelarnica u strojogradnji. Zagreb 1959. Sig. 621.72

KOGELJ P.: Organizacija in psihologija dela. V Ljubljani 1963. Sig. 331

SERDAR J.: Prenosila i dizala. RADIČEVIĆ L.: Ekonomika strojnog parka u industriji. Zagreb 1958. Sig. 658.56

SCHREYER: Praktična građevinska statika (1., 2. in 3. del). Beograd 1958. Sig. 624.04

VOLKOV V.: Elementi mašina (1. in 2. del). Sarajevo 1956. Sig. 621

BUBIĆ S.: Englesko-srpskohrvatski ekonomski rječnik. Sarajevo 1959. Sig. 413

JUHART J.: Civilno procesno pravo. V Ljubljani 1961. Sig. 347

ATLAS svijeta. Zagreb 1958. Sig. 912

SINGER I.: Elektrotehnički praktičar. Zagreb 1963. Sig. 621.3

GUČ N.: Zakon o budžetima i financiranju samostalnih ustanova. Zagreb 1962. Sig. 351.72

ŠTRBAC R.: Organizacija saldo-kontnih knjigovodstava. Zagreb 1961. Sig. 657.2

FEINWERKTECHNIK. Berlin 1961. Sig. 681

SISTEMI materijalne stimulacije u preduzećima SAD i zapadne Evrope. Beograd 1964. Sig. 331.158

DIN Taschenbuch 4. Teil B.: Werkstoffnormen. Nichteisenmetalle. Berlin (itd.) 1963. Sig. 669.2/8

MEDNARODNI kongres znanstvene in tehnične dokumentacije in informacije. Ljubljana 1964. Sig. 022:061.3

PRIROČNIK za saldokontiste. Ljubljana 1963. Sig. 657.2

WERKSTOFFPRUFUNG von Metallen. Band II. Leipzig 1963. Sig. 669.9:620.1

HANKE E.-K. Nitzsche: Prüfung Metallischer Werkstoffe. Leipzig 1960. Sig. 669.9:620.1

VEIT H.-H. Scheermann: Schweissgerechtes konstruieren. Düsseldorf 1962. Sig. 621.791.052.002

POTKONJAK N.: Nemška trgovačka korespondencija. Beograd 1963. Sig. 651.7

KRAJČEVIĆ F.: Analiza poslovanja poduzeća. Zagreb 1962. Sig. 658.5:330.18

MENGERINGHAUSEN M.-A. Faber: Taschenbuch Haustechnik. Stuttgart 1961. Sig. 696:697

VASILJEVIĆ K.: Teorija i analiza bilansa. Beograd 1962. Sig. 657.62

RECKNAGEL-Sprenger: Taschenbuch für Heizung, Lüftung und Klimatechnik. München 1964. Sig. 697.3:697.9

REINDERS H.: Die Heizölfeuerung. Düsseldorf 1960. Sig. 662.753:662.94:697.2

BOSSE E.: Aus der Praxis des Werkzeugmachers in der Stanzelei. München 1952. Sig. 621.9:621.96

BECK H.: Spritzgiessen. München 1963. Sig. 621.74.04

DRAEGER H.-W. Weebcken: Pressen und Spritzpressen. München 1960. Sig. 621.97

MODIC R.: Splošna kemijska tehnika II. del. Ljubljana 1962. Sig. 66.04:66.06

ANTI-KOROZIJSKI zbornik. Ljubljana 1963. Sig. 621.193

PEJIĆ R.: Poslovna saradnja u privredi. Beograd 1964. Sig. 338.82

QUALITY Control Handbook. New York 1962. Sig. 658.562

ANTIĆ B.-R. Andrejević: Priročnik za instalacije vodovoda i kanalizacije. Beograd 1964. Sig. 696.1

OBRAZ R.-F. Rocco: Istraživanje tržišta. Zagreb 1963. Sig. 659.113.2

VILA A.: ORGANIZACIJA preventivnog-planskog održavanja. Zagreb 1964. Sig. 658.51

ORGANIZACIJA, planiranje i ekonomika energetskog gospodarstva. Zagreb 1964. Sig. 658.5:658.512:620.9

ORIENT. Directory. Damask 1964. Sig. 33:058

METODE lančane proizvodnje. Zagreb 1964. Sig. 658.5

DEAN J. A.: Flame Photometry. New York (itd.) 1960

JEROCH H. J.: Olfeuerungspraxis. Düsseldorf 1962. Sig. 662.94

Anton Koražija

Foto: Fotoklub LT Emajl

JAVNI UKOR

Javni ukor strokovnim službam odnosno delovnim enotam za nevestno izpolnitev delovnega naloga je izrekel upravni odbor podjetja na seji dne 27. 8. 1964 vsem, ki so sokrivi pri nepravilni proizvodnji.

Naše podjetje je prejelo večje naročilo za izdelavo določenih izdelkov. Izdelki bi morali biti izdelani po točno določeni kvaliteti in ustrežati postavljenim pogojem. Po končani delni proizvodnji teh izdelkov so ugotovili pri prevzemu, da izdelki ne odgovarjajo glede kvalitete postavljenim pogojem v naročilu ter jih kupec zaradi tega ni prevzel. Po ugotovitvah posebne komisije, ki je bila postavljena, da preišče postopek pri oddaji teh izdelkov v proizvodnjo ter delo pri proizvodnji, zadene krivda za nekaliteto izdelavo strokovne službe tehničnega sektorja, vodstvo EE-2 in OTK.

Strokovne službe pod vodstvom tehničnega sektorja niso postopale pravilno, ko po sprejemu naročila niso vključile vseh strokovnih služb za izvršitev te naloge ter se niso posvetovale o vseh okoliščinah glede možnosti proizvodnje in kvalitete izdelkov. Vzorci so bili izdelani mimo tehnološkega oddelka in obratno tehnične kontrole ter so bili takšni odpremljeni s strani izvoznega oddelka. Ko so se pojavile razne napake v procesu proizvodnje, se niso angažirale potrebne strokovne službe (tehnoški oddelek, laboratorij), da bi odstranili te napake. Sploh se ni ukrepalo glede ugotovljene slabe kvalitete — vsaj učinkovitih ukrepov in pravočasnih ni bilo — ter se je celo vplivalo na obratno tehnično kontrolo, da naj bi ublažila svoje kriterije glede kvalitete izdelkov. Nepravilno poslovanje vodstva ekonomske enote 2 je bilo v tem, da se ni pobrigalo za kvaliteto izdelavo, ni zahtevalo pomoči strokovnih služb, ko so že dognali, da proizvodnja ne odgovarja zahtevani kvaliteti. Nadalje je imelo nepravilen odnos do obratno tehnične kontrole v tem pogledu, da je vplivalo na OTK, da naj bi ublažila kriterije glede kvalitete, v čemer so uspeli. Odločilnega pomena pri sami proizvodnji je bil tudi postopek vodstva EE-2 pri zaposlitvi delovne sile pri izdelavi predmetnih izdelkov, ko so prepustili delo delavcem s kratkim delovnim stažem ter učencem, medtem ko so le malo izkušenih delavcev odredili za to delo. Na splošno se je pokazala nezainteresiranost in malomarni odnos do dela in predvsem v posameznih fazah proizvodnega procesa pri izdelavi teh izdelkov.

Takšno poslovanje prizadeva materialno škodo podjetju in kvari ugled našega podjetja. Ker gre za subjektivno krivdo tistih, ki so sodelovali pri proizvodnji, ne pa za neke objektivne težave ali ovire pri proizvodnji in uporabljenih sredstvih, se je upravni odbor odločil, da javno graja takšno delo ter je to v svojem gornjem sklepu izrazil v obliki javnega ukora.

NAGRAJENI REŠEVALCI KRIŽANKE

Do določenega roka je prispelo v uredništvo 167 rešitev nagradne križanke, ki je bila objavljena v jubilejni številki »Emajlirca«. Največ rešitev je bilo iz ekonomske enote 8. Zreba je določil naslednje reševalce:

Prvo nagrado v znesku 7000 dinarjev dobi Jaroslava KRALJ v izvoznem oddelku.

Dve drugi nagradi v znesku 5000 dinarjev prejmeta Jože SKOČIR v

planskem oddelku in Ludvik PAVČIČ iz investicijskega sektorja.

Tri tretje nagrade v znesku 3000 dinarjev prejmejo Ludvik TRAVNER iz pocinkovalnice, Anton KUKOVIČ, upokojenec in Vili ČATER v finomehaniki.

Štiri četrte nagrade po 1000 dinarjev dobijo Ela KREMPUŠ iz knjigovodstva osebnih dohodkov, Karel MIRNIK iz organizacijskega oddelka, Janko ŠPRAJC, odpremljenik pošte in Rudolf ČOKL iz OTK.

Nagrajencem čestitamo!

NAŠE STARE GRČE

Že večkrat smo v našem listu pisali o naših starih delavcih, ki pravzaprav po njihovih letih niso še tako »stari«, pač pa so stari po njihovem dolgoletnem neprekinjenem delu v tovarni. Ena je značilna pri vseh teh naših veteranih dela. Iz njih odseva vedrina in zdravo razpoloženje zrele osebnosti. Opravljajo različna dela. Nekateri so težki, drugi kvalificirani delavci, tretji vodilne osebnosti itd. Živijo s tovarno in za tovarno. Njihov značaj je oblikovalo dolgoletno delo. Vsi imajo globok čut odgovornosti do dela. Če se kje dogaja, da kdo povzroča na kakršenkoli način škodo podjetju jih to boli, kot pravijo in takih pojavov ne morejo prenašati.

V naše uredništvo smo povabili nekaj starejših članov kolektiva, ki vam jih v tej številki predstavljamo.

OD POLKVALIFICIRANEGA DELAVCA DO SMENOVODJE

Tovariš Anton Koražija se je objavil nasmejan v našem uredništvu in nas takoj opozoril, da ima malo časa ker ga čaka delo v emajlirnici. No, pa smo se kmalu sporazumeli, ko smo mu objasnili, da ni sestanka pač pa kratek razgovor z njim, katerega imamo namen objaviti v našem listu. Spočetka je našega sodelavca malo nezaupljivo pogledal ker sta pa stara znanca je bilo seveda vsako nezaupanje odveč.

Anton Koražija se je zaposlil v tovarni pred 38 leti. Takrat je bil star 14 let. Kot deček je opravljal razna dela med katerimi so bila tudi težka. Takrat pred osemindesetimi leti je začel delati v emajlirnici in tam je vsa leta tudi ostal. Bil je delavec, predelavec, mojster in smenovodja. Leta so pretek-

la hitro, prehitro. Tako je povedal in se sklonjene glave malo zamislil.

Njegovo mnenje in želja je, da bi bili vsi proizvajalci v emajlirnici in tudi v drugih obratih disciplinirani pri delu, ker se z redom in disciplino v proizvodnji izboljšuje naše gospodarstvo in večajo tudi osebni dohodki. S skrbnim gospodarjenjem vsakega posameznika in celotnega kolektiva je treba znižati proizvodne stroške. Organizacijo dela je treba nenehno izboljševati. To so po mojem mišljenju važne naloge organov delavskega samoupravljanja, je poudaril tovariš Koražija, ki je bil večkrat član centralnega delavskega sveta in je opravljal tudi druge odgovorne funkcije v množičnih organizacijah v tovarni in na terenu.

Stevo Mrkobrada

Foto: Fotoklub LT Emajl

TOČNOST JE LEPA ČEDNOST

Da, točnost je lepa čednost. Tako pravi naš vrli orodjar tovariš Stevo Mrkobrada. Naš sodelavec ga je kar tako »mimogrede« povabil v uredništvo, ko ga je srečal na hodniku v upravnem poslopu. Takoj se je »pritožil« zaradi vremena. Rad bi šel nabirat gobe, pa ni dežja in če ni dežja gobe ne rastejo.

Tovariš Stevo dela v tovarni že 37 let, stalno v mehanični delavnici. V tovarni se je izučil za orodjarja. Tudi njemu je hitro pretekla ta čas. Kljub bolezni, ki jo je prestopal je vedno nasmejan in dobre volje.

Vesel sem da delam, pravi tov. Stevo. Drugo pride samo od sebe.

Kot nam je zaupal, zelo ceni točnost in preciznost pri delu. Delo je lepo in bogato, če je kvalitetno. Kvalitetno delo ustvarja sloves tovarni in spoštovanje tistemu, ki ga je opravil. Nediscipliniranosti pri delu Stevo ne pozna.

Delavsko samoupravljanje bomo utrdili s pravilnim in razumnim planiranjem, s brezhibno organizacijo delovnega procesa in s točnim izpolnjevanjem svojih delovnih dolžnosti na vseh delovnih mestih, je dejal tovariš Stevo in se komaj vidno resno nasmehnil.

GLOBUS

Svetovna proizvodnja avtomobilov in tovornih kamionov je po ocenah leta 1963 dosegla visoki nivo 22,8 milijonov vozil. Od tega odpade na ZDA nekaj čez 9 milijonov teh vozil, na Zapadno nemčijo 2,7 milijonov, Anglijo 2,1 milijon, Francijo 1,7 milijona vozil itd. Po številu proizvedenih tovornih kamionov prednjačijo prav tako ZDA z 1,45 milijona vozil pred SSSR in Japonsko. Napram letu 1962 je proizvodnja porasla za več kot 12 %.

Splošno znižanje obstoječih carin v svetovni trgovini, ki ga predvidevajo bližnji razgovori z vsemi članicami GATTa bo — po oceni francoskega združenja proizvajalcev kovinskih izdelkov — povzročilo nadaljnjo zaostritev konkurenčnega boja zlasti v državah Skupnega evropskega trga, ki so danes zaščitene z visokimi uvoznimi carinami pred uvozom izdelkov iz tretjih držav. Pričakujejo, da bodo po končanih razgovorih tako imenovane Kennedyjeve runde države SET morale znižati svoje uvozne carine na stopnje, ki so veljale pred formiranjem njihove integracijske gospodarske skupine v državah Beneluxa in Zahodne Nemčije, a to je 5 do 8 %.

Po predvidevanjih sedemletnega perspektivnega plana razvoja industrijske proizvodnje 1964 — 1970 v SR Sloveniji bi se naj proizvodnja kovinske industrije povečala do leta 1970 za 119 % v primerjavi z letom 1963, kar predstavlja letni porast proizvodnje za 11 %. Pri tem pa bi se število zaposlenih povečalo komaj za 30 %. Produktivnost bi torej v tem obdobju porasla za 76 % na glavo zaposlene ali letno za blizu 9 %.

Naša država je po podatkih Zveznega zavoda za statistiko uvozila lani 658 ton emajlirane posode iz Poljske in Madžarske v skupni vrednosti 247.100 dolarjev. Vrednost ene tone uvožene emajlirane posode znaša potemtakem 377 dolarjev, kar je preko 40 odstotkov manj, kot znaša povprečna vrednost 1 tone doseženega izvoza naše tovarne. Za leto 1965 se pričakuje uvoz preko 800 ton emajlirane posode, predvsem iz obeh omenjenih držav. Uvoz opravljata predvsem podjetji ELEKTRO-METAL Beograd in TEHNOMETAL Novi Sad.

Po strokovnem časopisu v zahodno evropskih državah povzamamo, da v novem času polagajo proizvajalci kuhinjske posode poseben poudarek večjim radiu posode pri prehodu iz dna posode v steno, kar omogoča temeljitejšo čiščenje in pomivanje posod. Instituti, ki se bavijo s testiranjem funkcionalnih oblik sodobne posode, vračajo izdelke z majhnimi prehodnimi radii posod. Tudi robovi loncev in kozic dobivajo večje obline v cilju boljšega izlivanja in prelivanja.

Po podatkih zahodnonemškega združenja emajlne industrije so v njihovi industriji emajlirane posode vidne tendence nadaljnje zožitve sortimenta pri loncih in kozicah v tej smeri, da bi v perspektivi dosegli enotnost veličin teh izdelkov, ki bi rastli — ne več po 2 cm kot dosedaj — temveč po 4 cm, kar se je obneslo že pri elektro-posodi z debelim dnom. Instituti, ki se bavijo s testiranjem mnenj in okusov potrošnikov namreč ugotavljajo, da zaporedje sortimenta loncev in kozic po 4 cm pri elektro-posodi zadovoljuje funkcionalne potrebe povprečne gospodinje odnosno kuhinje. Interesantno pa je, da se proizvajalci emajlirane posode ne odtušujejo proizvodnji sortimenta (kot na primer smetišnic, lijakov, vedric itd.) izdelkov, ki jih v povečani meri izdeluje plastična industrija v umetnih masah, vsaj dotlej ne, dokler je mogoče doseči zadovoljivi obseg prodaje.